

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXX

Kaina 35 c.

TREČIADIENIS - WEDNESDAY, RUGSEJIS - SEPTEMBER 27, 1989

Nr. 188

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Prezidentas Jungtinėse Tautose

Daug skirtumų tarp Amerikos ir Sovietų Sąjungos

New Yorkas. — Pirmą kartą prezidentas G. Bushas kalbėjo Jungtinėse Tautose kaip Amerikos prezidentas, kur jis yra buvęs JAV ambasadoriumi. Savo kalboje jis akcentavo cheminių ginklų pavojų ir pasiūlė drastiškai sumažinti ir ar visai atsisakyti cheminių ginklų vartojimo jei su tuo sutiks ir Sovietų Sąjunga.

Didžiosios valstybės tuoj pat turėtų pradėti tų ginklų mažinimo procesą. Amerika gali tuoj pat juos sumažinti 20%. Sovietai, manoma, tokių ginklų turi žymiai daugiau. Prezidentas pasiūlė uždrausti tų ginklų gaminimą pasauliniu mastu ir kad tuo reikalu valstybės pasirašytų raštišką susitarimą. Amerika galinti sunaikinti 98% savo turimų cheminių ginklų per 8 metus, jei tai padarys ir Sovietų Sąjunga, o tuoj pat ji galinti sunaikinti 80%. Genevoje tuo klausimu kalbasi 40 valstybių atstovų, bet progreso dar nėra. Viduriniuose Rytuose ypač šios rūšies dujas gamina Libija ir Iranas. Prezidentas viešai ragino Sovietų Sąjungą prie jo pasiūlymo prisidėti. Sovietų Užsienio reikalų ministras E. Shevardnadze atyžiai klausėsi jo kalbos, kuris po jo kalbos pasakė, kad sovietai pozityviai priims jo siūlymą.

Pasmerkta terorizmas

Saugumo tarybos viršininkas Brent Scowcroft atsisakė pasakyti žurnalistams, kiek Amerika turi cheminių ginklų vieniet, bet manoma, kad apie 30,000 tonų nuodingų dujų. Sovietai sakosi turi maždaug 50,000 tonų, tačiau Vakarų ekspertai skaičiuoja, kad Sovietų Sąjunga turi daugiau negu 300,000 nuodingųjų dujų. Pradžioje savo kalbos prezidentas pasmerkė terorizmą ir pagerbė nužudytą amerikietį William Higgins, kuris buvo pagrobtas Libane ir pakartas, nes jis kovojo už visos žmonijos taikos reikalus. Jis ragino Jungtines Tautas pasmerkti jo žudikus, kurie net nesugrąžino nužudytojo kūno šeimai.

Rytų Vokietijoje reikalauja reformų

Bona. — Vakarų Vokietijos vyriausybė pareiškė, jog Vengrijos sprendimas leisti tūkstančiams vokiečių iš Rytų Vokietijos išvykti į Vakarų Vokietiją yra tikros problemos.

Vakarų Vokietijos kancleris Helmut Kohl ragina Rytų Vokietiją daryti reformas. Ten gyveną žmonės mato reformas Lenkijoje, Vengrijoje ir Sovietų Sąjungoje. Jie klausia, kodėl nėra reformų čia, sako kancleris. Taip pat ministras Rudolph Seiters pasakė televizijoje, jog Bona duotų dar daugiau paramos, jei Rytų Vokietija įvestų reformas. Šiuo metu Rytų Vokietija gauna kasmet iš Vakarų Vokietijos maždaug 3.5 milijonų dolerių. „Jei jie mano sulaukyti pabėgėlių išvykimą, tai geriau tegu pagalvoja apie tai dukart“, pareiškė Vokietijos kancleris. Parama gali būti nutraukta.

Laisvė — dar ne visuotinė

Prez. Bushas pasidžiaugė laisvėjimo pažanga Europoje, kai Vengrija nugriovė savo Vakarų skiriančią sieną ir leido laisvai žmonėms emigruoti ir keliauti. Taip pat ir Lenkija, kurioje išgali plūralizmas ir Komunistų partija nebeturi monopolio. Paminėjo ir Sovietų Sąjungą, kurioje žmonės nebijo kalbėti ir reikšti savo teises, kad jie patys nori valdytis. Laisvėjimo prosvaitės matomos ir Lotynų Amerikoje, kur diktatūros praranda masių pasitikėjimą. Tačiau laisvė nėra dar visuotinė. Kai kur dar vyriausybės nesuteikia teisių žmonėms patiems valdytis. Daug despotų pražuvo praityje, pražūs ir dar esantieji. Laisvės meilė yra prašyta žmogiškoje širdyje, kalbėjo prezidentas Bushas.

Skirtumai dideli

Prezidentas dar kalbėjo apie pavojų aplinkai pasauliniu mastu, kai yra visur teršiamas oras, žemė ir vandenys. Buvo prisiminti ir neturtingieji trečiojo pasaulio kraštai, iš kurių Amerika perka pusę jų pagamintų prekių. Ragino ir kitas šalis pasekti tuo pavyzdžiu. Ypač sveikino Kolumbijos vyriausybę, kuri pradėjo kovą su narkotikais plačiu mastu, kuriai ir Amerika padeda. Jis taip pat palietė ir regionalinius konfliktus, kurie tebegrasina taikai. Čia jis pagyrė Jungtinių Tautų generalinio sekretoriaus Javier de Cuellar sėkmingą veiklą.

JAV prez. George Bushas kalba Jungtinių Tautų sesijoje New Yorke.

Baigdamas savo žodį, prezidentas pasakė, jog yra padaryta pažanga pasitarimuose su Sovietų Sąjunga, nes ji pašalino daug kliūčių, kad būtų susitarta strateginių ir konvencionalinių ginklų klausimais. Tačiau pabrėžė, kad su Sovietų Sąjunga rimti skirtumai dar tebėra. Jis taip pat pasakė, kad kitų metų pavasarį susitiks su Sovietų Sąjungos prezidentu M. Gorbačiovu.

Violeta Barrios de Chamorro, opozicinių Nikaragvos partijų prašoma, sutiko kandidatuoti į Nikaragvos prezidento vietą. Ji, kuri matoma centre, yra opozicinio laikraščio „La Prensa“ leidėja. Dešinėje matyti teisininkas Virgilio Godoy Reyes, kuris sutiko kandidatuoti į viceprezidento vietą.

Laikraščio leidėja į prezidentus

Managva. — Nikaragvos opozicija pasirinko Violetą Barrios de Chamorro, vieną žinomiausių asmenų visame krašte, kandidatę į prezidento postą, kurio rinkimai bus vasario 25 d.

Violeta Chamorro yra 59 m. amžiaus, opozicijos laikraščio leidėja, kurios vyras buvo sandinistų nužudytas, kai jie pasigrobė valdžią. „La Prensa“ laikraščio leidėja pasirinko 14 partijų po dvių dienų įtemptų pasitarimų. Viceprezidento vietai partijos parinko advokatą Virgilio Reyes, Nepriklausomos Liberalų partijos narį.

Gera demokratė

Chamorro buvo viena moteris penkių žmonių junteje, kai sandinistų vadovaujama revoliucija laimėjo 1979 m. Ji iš juntos pasitraukė 1980 m., kai iškilio skirtumai tarp sandinistų ir kitų juntos narių dėl Nikaragvos valdymo sistemos. Opozicija mano laimėsianti šiuos rinkimus. Amerikos vyriausybės pareigūnai giria Nikaragvos opozicijos pasirinkimą, nes ponia Chamorro yra stipri demokratijos gynėja. „Mes nikaragviečiai nugalėjome žiaurią diktatūrą, bet sandinistai išdavė mus, užkraudami marksistinę-leninistinę tironiją“, kalbėjo Chamorro pirmame savo pasirodyme kaip kandidatė į prezidentes. „Mes kovojame už demokratiją, kaip žmonės Lenkijoje ir kitur pasaulyje. Užmirškite sandinistus, jų nebus“.

Jei bus išrinkta, tai tuoj paskelbs amnestiją visiems politiniams kaliniams ir panaikins naujokų ėmimą į kariuomenę ir paskirs visas savo jėgas sugrauto krašto atstatymui, pasakė sutikdama kandidatuoti

Sandinistų kandidatas

Sandinistų partija praėjusį sekmadienį pabaigė savo suvažiavimą ir nominavo vienintelį pasiūlytą Daniel Ortęga savo kandidatą į prezidentus, kuris neseniai sugrįžo iš Libijos, aplankęs diktatorių Quaddafį. Chamorro niekada nepriklausė jokiai politinei partijai ir niekada nedalyvavo jokiuose rinkimuose. Jos vyras ir visa šeima kovojo prieš Samozos režimą. Sandinistai tuo pradėjo vesti didelę propagandą prieš ją,

nes jie turi savo rankose visas komunikacijos priemones. Daudelis Nikaragvos gyventojų taip pat giria partijas, kad pasirinko Violetą Chamorro.

Prieš 3 metus prezidentas Ortega yra kalbėjęs, kad Violeta Chamorro yra išdavikė ir grasino ją uždaryti 30 metų kalėjimą. Jos leidžiamas laikraštis „La Prensa“ tik neseniai vėl buvo leistas spausdinti. Ji tada atsakė Ortęgai labai griežtu laišku: „Jūs neitinksite nė vieno, kad aš esu savo krašto išdavikė arba kad aš esu gavusi pinigų iš CIA“. Ji Ortęgai rašė: „Juk Nikaragvoje vyksta tokie pat dalykai, kaip ir kituose kraštuose, kurie yra komunistų diktatūroje, nes kiekvieną dieną yra tiek daug melagysčių, ir todėl, kai vieną dieną jūs sakysite ką nors teisingo, niekas jums vistiek netikės“.

Jos šeimos tragika

Kaip ir ne viena Nikaragvos šeima, taip ir Chamorros šeima išgyvena politinį suskaldymą. Du jos vaikai yra sandinistai, o kiti du kovoja prieš sandinistus. Viena yra „La Prensa“ laikraščio vyriausia redaktorė, o sūnus Pedro yra vienas Contras vadų ir negyvena Nikaragvoje. Į žurnalistų klausimą, ar ji tikrai yra pasiruošusi būti prezidentė ir išvesti kraštą iš bankroto, ji nedvejodama tuojau atsakė: „Taip, aš esu“. Ir pastebėjo: „Aš tvirtai pasitikiu Dievu. Jis apšviens mane ir parodys ką daryti, ką mano sąžinė man padiktuos atlikti“.

Sandinistai žada „rojų“

Sandinistai savo konvencijoje, kurioje dalyvavo maždaug 1,750 delegatų, priėmė platformą, kurioje pažadėjo, kad ekonomika bus žymiai geresnė, visi turės darbus ir pragyvenimas tuoj pat pagerės, kasmet bus statomi namai, mokyklose mokiniai bus aprūpinami maistu, tiesiami nauji keliai, sumažinamas vaikų mirtingumas, žodžiu, Nikaragvoje prasidės naujas palaimos gyvenimas. Tačiau Chamorro nežadėjo tokių gėrybių greitai, bet aiškiai kalbėjo, kad pradžioje teks pakęsti suvaržymus ir tik po kelių metų pradėsias gerėti gyvenimas demokratinėje santvarkoje. Vieną jį pabrėžė,

TRUMPAI IŠ VISUR

— **Senatoriai** susitarė, kad kovai prieš narkotikus būtų paskirtas vienas milijonas dolerių daugiau, negu prezidentas Bushas prašė — 7.9 bil. dol.

— **Hugo**, neseniai praūžisio uragano, nuostoliai siekia milijonus dolerių. Apraudos kompanijos turėsiančios sumokėti daugiau kaip milijoną dolerių.

— **Kremliuje** naujai įrengtoji elektroninė balsavimo sistema, kai pirmą kartą reikėjo pirmadienį balsuoti, sugedo. Delegatai turėjo pakelti rankose savo asmenis korteles.

— **Montrealyje** pranešama, jog Quebeco balsavimuose pralaimėjo Parti Quebecois, kuri norėjo atskirytis iš Kanados. Laimėjo Liberalų partija.

— **Washington** 65 senatoriai pasirašė laišką Valstybės sekretoriui James Bakeriui III, kad neduotų PLO vadui Arafatui įvažiavimo vizos į Ameriką, kuris nori dalyvauti Jungtinių Tautų sesijoje ir čia pasakyti kalbą.

— **Prancūzijoje** reikiamas žmonių nepasitenkinimas, kad prancūzų televizijoje per daug vartojama anglų kalba. Reikalaujama iš prancūzų kalbos išvyti angliškių žodžių vartojimą.

— **NASA** agentūra pirmadienį pasiuntė į erdves paskutinę be žmonių raketą, kuri ten paliks žinių rinkimo satelitą. Nuo dabar panašius skrydžius atliks privacijos kompanijos.

— **Sovietų Sąjungos** parlamentas pradėjo savo rudens sesiją šį pirmadienį.

— **Japonijoje** viceprez. Dan Quayle pasakė japonams, kad retkarčiais išskyla prekybos ginčai su amerikiečiais neturėtų mesti šešėlio geriems ryšiams tarp Amerikos ir Japonijos.

— **Nikaragvai** nereikalinga kariuomenė, nes niekas jai negrasina ir čia jau pirmaisiais metais būtų daug sutaupta lėšų žmonių gerovei.

Amerikos vyriausybės pareigūnai yra patenkinti Chamorros sutikimu kandidatuoti į prezidentės postą. Ji esanti geriausia kandidatė, kokią tik opozicijos partijos galėjo pasirinkti.

Mažėja Sovietų Politbiuro reikšmė

Ukraina esąs pagrindinis jų rūpestis

Maskva. — Antrą kartą, kai Gorbačiovas išvyko atostogų, įvyko nenumatyti įvykiai. Šiomet toks atvejis buvo su Baltijos tautoms pasiūtu išpėriate. Bet taip pat, kai jis sugrįžta iš atostogų, vyksta ir dideli pakeitimai partijos vadovybėje Politbiure ir sekretariate. Šiomet, kai tik baigėsi dvių dienų Centro komiteto pasitarimai, įvyko jau paskelbti penkių Politbiuro narių pakeitimai.

Dabar pranešama, kad šiam pakeitimui pranešti buvo labai atsargiai parinkti žodžiai, jog Ukrainos Komunistų partijos vadui Ščerbitskiui, žemės ūkio reikalų specialistui Nikonovui ir buvusiam KGB viršininkui Čebrikovui buvo leista rezignuoti iš tų pareigų, kai Talyzinas ir Solovjevas buvo atleisti, neduodant jokių viešų paaiškinimų, rašo „Christian Science Monitor“ dienraštis. Šie pakeitimai yra tokios pat reikšmės, kaip ir prieš metus Gorbačiovo padarytieji.

Politbiuro veikla nebe ta pati

Du didieji konservatoriai — Ligačiovas ir Zaikovas tebėra Politbiure. Ligačiovas buvo ką tik oficialiai išteisintas nuo kaltinimų korupcija, kuriuos buvo įteikę du buvę prokurorai, kurie šiuo metu yra deputatai ir artimi Boris Jeltsino bendradarbiai. Visi atkreipė dėmesį, kad Gorbačiovo viceprezidentas teisininkas Anatolijus Lukjanovas iš kandidatu Politbiure nebuvo paauktintas tikru Politbiuro nariu.

Politbiuras vis labiau praranda savo svarbą Sovietų politiniame gyvenime, kai pradėjo veikti parlamentinio pobūdžio rūmai. Sekretoriatas nebėra daugiau kaip atskira nepriklausoma įstaiga. Didžiausia opozicija dabar Gorbačioviui yra reikiama iš radikaliųjų Centro komiteto narių. Naujasis KGB viršininkas Kriuckovas kalba, jog KGB atsiribojo nuo Stalino masinių žudynių. Bet kai buvo klausama, kokia buvo KGB rolė 1960 ir 1970 metų disidentų persekiojimuose, atsakė, kad saugumas tada tik vykdė egzistuojančius įstatymus Paskutiniu metu Čebrikovas tvarkė ir Centro komiteto teisinius reikalus. Jis kaip tik parodė griežtą nusistatymą prieš tautybes ir manoma, kad jis buvo vienas iš tų, kurie paruošė griežtą išpėjimą Baltijos respublikoms.

Latvis Politbiure

Manoma, kad naujasis Politbiuro narys J. Masliukovas nėra — **Maniloje** Sovietų ambasadorius Oleg Sokolovas pasakė, jog Amerikos bazės Filipinuose „reikia šaltojo karo palikimą“. Tai pasakyta išvakarėse, kai ten atvyko JAV viceprez. Dan Quayle su oficialiu vizitu.

— **Kinijos** komunistų vyriausybė pareiškė protestą Prancūzijos vyriausybei, kad leidžia kinų pabėgusiems studentams rinktis Paryžiuje ir demonstruoti už demokratiją Kinijoje. Demokratija Kinijoje nebūdingai niekada įvesta.

Baltijos respublikų draugas. Jis buvo Planavimo komiteto pirmininkas ir paskutiniu momentu sulaukė kai kurias ekonomines autonomijos teises Baltijos žmonėms. Geru ženklu laikoma Eugenijaus Primakovo, akademiko ir buvusio žurnalisto, paskyrimas į Politbiurą. Kitas naujas Politbiuro narys yra latvis Boris Pugo. Jis yra buvęs Latvijos KGB viršininkas ir vadovavęs Latvijos Komunistų partijai. Jis į pirmuosius latvių tautinius pasireiškimus reagavo švelniai. Be to, jis 1987 m. pasiūlė Stalino nužudytiems pastatyti paminklą, kai dar nebuvo Maskvoje Stalinas oficialiai smerkiamas. O Ukrainoje masiniai susirinkimai bei demonstracijos, kaip užsienio žurnalistai rašo, bus pagreitinusios Ukrainos Komunistų partijos vado rezignacija.

Ukraina kelia baimę rusams

„Tautiškumas Ukrainoje gali greitai būti mūsų pati svarbiausia problema, jei Ukraina išslysis iš mūsų rankų“, kalbėjo vienas Centro komiteto narių praėjusios savaitės plenumo posėdyje. „Jei ten tautiškumas išvirs į ekstremizmą, tai bus tik viena tik oficialiai išteisintas nuo kaltinimų korupcija, kuriuos buvo įteikę du buvę prokurorai, kurie šiuo metu yra deputatai ir artimi Boris Jeltsino bendradarbiai. Visi atkreipė dėmesį, kad Gorbačiovo viceprezidentas teisininkas Anatolijus Lukjanovas iš kandidatu Politbiure nebuvo paauktintas tikru Politbiuro nariu.“

Kirgizijos žmonių prašymas

Kirgizija. — Praneša Kirgizijos miesto Ošo liaudies demokratinio fronto iniciatyvinės remimo grupės pirmininkas Tolibek Beikabajev, kad 1989.08.25 demokratinės Kirgizijos liaudies frontas padavė pareikšimą Ošo Vykdomojam komitetui, prašydamas leisti susaukti steigiamąją konferenciją, kurios dienotvarkėje yra: Demokratinio Kirgizijos liaudies fronto įstatų ir programos patvirtinimas ir DKLF vadovaujama organų rinkimai.

Po pareikšimo įteikimo Ošo Vykdomojo komiteto pirmininkas A. Budnik pradėjo akciją prieš tautybes ir manoma, kad jis buvo vienas iš tų, kurie paruošė griežtą išpėjimą Baltijos respublikoms.

DKLF pritaria Pabaltijo, Ukrainos, Baltarusijos liaudies frontų siekiams ir prašo materialines ir moralines pagalbas.

KALENDORIUS

Rugsėjo 27 d.: Kozmas, Damijonas, Adalbertas, Daugilė, Kovaldas, Danyla, Tautrimas.

Rugsėjo 28 d.: Vaclovas, Saliamonas, Vientautė, Tautvydas, Visgirdė.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 6:42, leidžiasi 6:41. Temperatūra dieną 64 l., naktį 44 l.

SKAUTYBĖS Mokeitias

GLOBOJA CHICAGOS SKAUTININKŲ KŪ RAMOVĖ

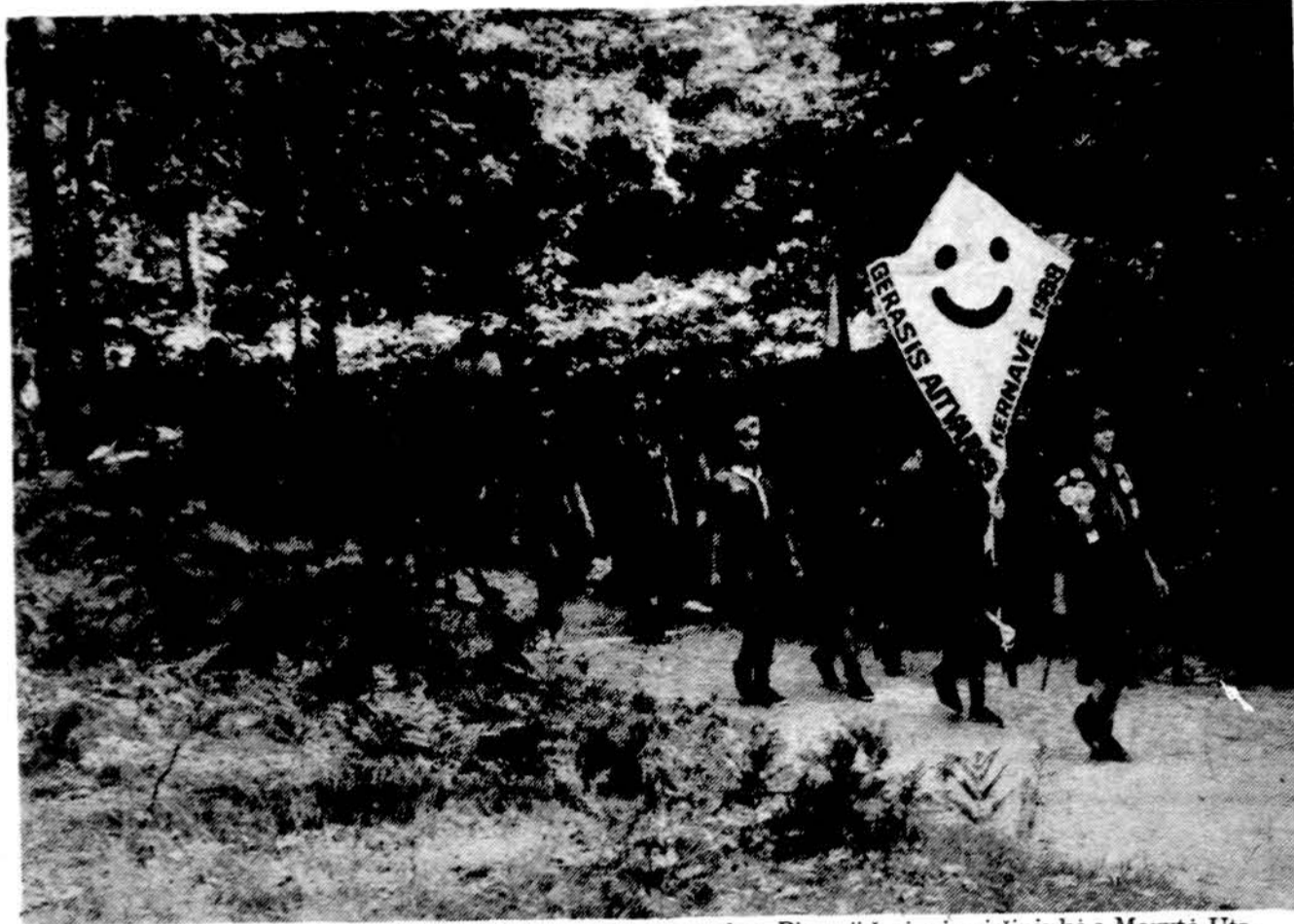
Redaguoja j.v.s. Irena Regienė, 2652 W. 65th St., Chicago, IL 60629

LIETUVOS SKAUTŲ VIEŠNAGĖ BOSTONE

Šią vasarą JAV-ėse lankėsi atskirusių Lietuvos skautų vadovybės nariai: Brolijos Vyriausias skautininkas s. Rimantas Ulevičius, jo pavaduotojas s. Laimonas Daujotas, Seserijos Vyriausias skautininkės pavaduotoja s. Monika Girytė ir LS Tarybos narė s. Lukrecija Malkevičienė.

Svečiai iš Lietuvos Bostone rūpinosi ir juos globojo v.s. Česlovas ir Laima Kiliuliai. Svečiams linkime saulėtų dienų keliaujant ir laimingos kelionės namo grįžtant.

(k.n.)

Atžgiuoja „Kernavės“ tunto „Gerojo Aitvaro“ stovyklos štabas. Pirmoji žygiuoja viršininkė s. Marytė Utz. Nuotr. J. Tamulaičio

KAS NAUJO „KERNAVĖS“ MENĖSE?

„Kernavės“ tuntas pradėjo veiklos metus rugsėjo 16 d. tradicine „Sugrįžimo iš stovyklos“ sueiga. Su daina atžgiavo stovyklautojos, vedamos „Gerojo Aitvaro“ stovyklos viršininkės s. Marytės Utz.

Šią vasarą pas „Gerąjį Aitvarą“ stovyklavo 43 kernavietės, kurių nemažą dalį sudarė paukštytės, gražus tunto prieauglis.

Grįžtančios stovyklautojos šūkiams ir plojimais pasitiktos. Himnų sugiedojusios, išakymus išklaususios kernavietės pasveikino į vyresniškumo laipsnį – vyr. skl. – pakeltas darbuočių ir pareižingas seses: Kristina Bielskute, Vidą Damijonaitę ir Danutę Penčylaitę. Vida ir Danutė buvo pasipuosiusios dar ir ASD spalvomis, nes tikromis narėmis jos tapo rugsėjo 15 d.

Svarbiausias šios sueigos momentas buvo tuntininkų pasikeitimas. Po našaus dviejų metų darbo, s. Rita Penčylaitė „Kernavės“ tuntą perdavė vyr. skautei vyr. sl. Irenai Meilienėi.

Kadangi buvusios tuntininkės niekada neišeina „i pnsiją“, o tik šiek tiek pakeičia darbu apimti tunte, tai ir atsiveikimui – neliūdni. Taigi, sesė Rita tik „atsikvėps“, ir toliau žygiuos kartu, kaip Garbės Skiltininkė. Tą šaunų ženklą jai prisegė pirmoji „Kernavės“ tuntininkė v.s. H. Plaušninaitė, įjungdama sesė Ritą į „Kernavės“ tunto „Garbės Skiltininkių“ skiltį!

Sesė Irenai, naują skautiško darbo barą pradedančiai (ir vardines švenčiančiai), kernavietės sugiedojo „Ilgiausių metų“. Ją sveikino v.s. O. Siliūnienė, kernavietė Mamunėlė, tunto kapelionas v.s. J. Vaišnyš, SJ, „Nerijos“ tunto tuntininkė jps. V. Paulienė. Jautrus ir gražus momentas buvo, kada buvusios, paragavus austru ir vėžiu, teko su Bostonu atsiveikinti ir pasukti Putnamo link, kur svečių su pietumis laukė seselė Ignė.

Visos kernavietės linki:

Atlanto rajono „Varpo“ stovykloje susitiko vadovai iš „šiapus ir anapus“. Iš k. Lietuvos Vyr. skautininko pavaduotojas s. Laimonas Daujotas, LSS Vyr. skautininkas vs Gediminas Deveikis, LSS Tarybos pirm. vs fil. Petras Molis, Lietuvos Vyriausias skautininkas s. Rimantas Ulevičius ir LSS Vyr. skautininko pavaduotojas s. fil. Gintas Taoras.

JEI NORIT BŪTI SKAUTĖMIS

Jei esate draugiškos, darbščios ir linksmos lietuvaitės, mėgstate žaisti, dirbti ir dainuoti, norite padėti artimui ir nuosirdžiai mylėti Dievą ir Tėvyne, esate kviečiamos įjungti į „Kernavės“ tunto veiklą. Mes kas šeštadienį renkames Jau-nimo centre po pamokų lituanis-tinėse mokyklose. Sueigu pradžią 1:30 val. p.p. Paskambin-kite vadovei s. Marytei Utz, tel. 423-0307 ir sužinosite visas detales. Skambinkite ilgiau nelaukdamos.

Sesė N.

Gera vadovė nesikrato jokių pareigų. Kaziuko mugės virtuvėje „stažuojančios“ darbščios kernavietės su viešnia LS Seserijos Vyriausia skautininkė. Iš k.: nuolatinė „Kernavės“ taltininkė Irena Putrienė, LSS Vyriausia skautininkė vs tn Stefa Gedgaudienė ir vyr. skautė v.s. Irena Meilienė, naujoji „Kernavės“ tunto tuntininkė.

VADOVŲ KURSAI AUSTRALIJOJE

Birželio 10-tą dieną Chelsea priemiestyje susirinko 15 skautų į Vadovų kursus, kuriuos suorganizavo Rajono vadovė s. Rasa Statkuvienė. Kursuose dalyvavo keturi adelaidiškiečiai, viena iš Ballarato, septyni melburniškiai ir keturi vadovai.

Kursai prasidėjo vėliavų įnešimu. Buvo išdalinti rudi kursų kaklaraiščiai, kursuose visi buvo lygūs. Prasidėjo pamokos. Pirmoje eilėje buvo mokoma, kaip pradėti organizuoti sueigą. Buvo suteikta apščiai žinių, kurios padės ateityje būti gerais vadovais, net stovyklą organizuojant.

Dienos metu atvažiuo keli skautininkai praveisti užsiėmimus bei pokalbius. Man geriausiai patiko „lauko virimas“, kurį pravedė s. Danutė Lynikienė. Ji mokė iškepti „Damer“ ir „Banana Boats“. Aš manau, kad visiems patiko ta pamoka. Klausimas buvo: ar skautai prisivalgę galėtų vakarienės valgyti? Dėl to nebuvo jokių problemų.

Po vakarienos, pamokos tęsėsi. Dainavome ir buvo rodomi filmai iš praėjusių skautų stovyklų.

Kitą rytą sekmadienį, diena buvo saulėta. Dieną pradėjome vėliavos pakėlimu. Po pusryčių vėl pamokos. Atvažiuo daugiau pravedėjų. Pasiruošėm šv. Mi-

JŪRŲ SKAUTAI IR SKAUTĖS KVIEČIA

Visi berniukai ir mergaitės, mėgstantieji vandens užsiėmimus ir sportą bei susidomėję skautiška veikla, yra kviečiami jungtis į „Nerijos“ jūrų skaučių tuntą ir „Lituanicos“ tunto jūrų skautų vienetus. Sueigos vyksta šeštadieniais po lituanistinų mokyklų Jau-nimo centre Chicagoje ir Maironio lituanistinėje mokykloje Lemonte. Sueigu pradžią 1:30 val. p.p. Dėl informacijos ir naujų narių registracijos prašoma kreiptis į jps Violetą Paulienę ir į jps dr. Algį Paulių tel. 584-5527.

SKAUTININKŲ DRAUGOVĖS SUEIGA

Chicago skautininkų draugovės, pirmoji poatostoginė sueiga įvyks pirmadienį, spalio 9 d., pas Jievą Paulauskienę, 7150 S. Mozart, Chicagoje. Draugininkė s. Aldona Palukaitienė neseniai grįžo iš apsilankymo Lietuvoje ir, tikriausiai, turi daug įdomių išpužių papasakoti. Kviečiamos visos skautininkės. Prašoma atsinešti nario mokestį už 1989/90 veiklos metus.

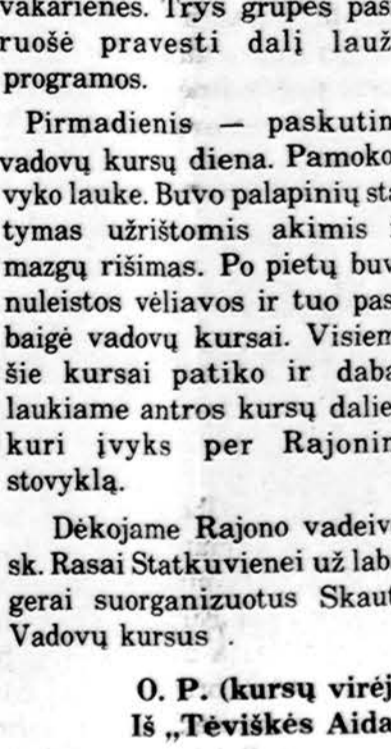
VAKARONĖ SU BURIUOTOJAIŠ

Su Lietuvos buruotojais, transatlantinėje kelionėje New Yorkas-Klaipėda, plaukė ir septynetas buruotojų iš JAV, šeši jų iš Chicago. Jų tarpe ir keli jūrų budžiai. Ši penktadienį, rugsėjo 29 d., 7:30 v.v. Jau-nimo centro kavinėje ruošiamas vakaronė, kurioje mūsų buruotojai pasidalins su visuomene savo pergyvenimais plaukiant Atlantu ir išpužiais iš jų sutikimo Lietuvoje. Visi kviečiami atsilankyti.

KVIEČIAMŲ VISI BERNUKAI

„Lituanicos“ tuntas kviečia visus berniukus smagiam skautavimui. Sueigos šeštadieniais, po lituanistinų mokyklų, vyksta Jau-nimo centre Chicagoje ir Lietuvių centre Lemonte. Sueigu pradžią 1:30 val. p.p. Dėl informacijos ir registracijos Chicagoje prašoma skambinti ps. Viktorui Puodžiūniui, tel. 778-1813 arba vs Gintarui Plačui tel. 523-8889. Lemonte kreiptis į s. vytį v.s. Vytautą Januški, tel. 257-5078.

O. P. (kursų virėja) Iš „Tėviškos Aidai“

Vadovų kursų Australijoje lektoriai. Iš k.: Dana Baltutytė, Ona Prášmutienė, Narcizas Ramanauskas, Rasa Statkuvienė ir Birutė Prášmutaitė.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL.

Subscription Rates: \$70.00. Foreign countries \$70.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesuėmiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
U.S.A.	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Užsienyje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Savaitinis (Šest. pried.)	\$40.00	\$25.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.

• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesnaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiūčiamos gavus prašymą.

AR JAU UŽSIREGISTRAVOTE

LSS Seserijos ir Brolijos kviečiama IV-ji Tuntininkų konferencija įvyks 1989 m. spalio 6-8 d. Beaumont stovyklavietėje, Rock Creek, Ohio, netoli Clevelando.

Kviečiami tuntininkai, es, vietininkai, es, jų pavaduotojai, os, adjutantai, draugininkai, es, skautininkų, ių ir židiničių vadovai, es, Rajonų vadai, vadei-

vos, es, Seserijos ir Brolijos vadai ir Pirmija.

Konferencijos mokestis — JAV 50 dol. Registruotis iki spalio 1 d., įmokant 20 dol., pas s. Oną Šilėnienę, 24301 Oakhill Drive, Euclid, Ohio 44117. Tel. (212) 531-8207.

Užsiregistravę iki spalio 1 d. moka 45 dol.

Atvykstantieji lėktuvais ir reikalingi transportacijos iš aerodromo apie tai praneša registruotojai.

Dr. Romualdas Povilaitis
DANTŲ GYDYTOJAS
Tel. 767-7575
5780 Archer Ave.
(6 blokas) vakarus nuo Cicero Ave.)
Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533
DR. FRANCIS MAŽEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą; pirm. ir ketv. 12-4 6-9; antr. 12-6; penk. 10-12; 1-6.

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — VIDAUŠ LIGOS
IR ODOS CHIRURGIJA
(Augliai nutimami kabinete)
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penk. nuo 12 iki 6 v.v.

Kab. tel. 471-3300; rez. 442-8297
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652
Pirm., antr., ketv. ir penk.
pagal susitarimą

Ofs. 735-4477;
Rez. 246-0067; arba 246-6581
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7700

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St.
Tel. 422-0101
Valandos pagal susitarimą

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
SURENDER KUMAR, M.D.
PETER STECY, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujo ligos
Nechirurginis išspūstusių venų
hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road. Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

Namų 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
2659 W. 59th St., Chicago, IL
Tel. 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL.
Tel. 598-8101
Val. pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 598-4055
Valandos pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: OLYMPIC 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinus
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą
Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts., Ill. Ketr. val. 3-6 v.v.
Tel. 448-1777

DR. PETRAS V. KISIELIUS
DR. EUGENE McENERY
DR. JAMES BURDEN
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
155 N. Michigan Ave., Suite 324 Ir
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 565-2960 (veikia 24 val.)
Valandos pagal susitarimą

Dr. Tumasonio kabineta perėmė
T. RAMA, M.D.
Specialybė — Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1818 — Rez. 852-0889
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt.
3 iki 7 v.v. Tik susitarus

DR. IRENA KURAS
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Kabineto tel. RE 7-1168;
Rezid. 385-4811

DR. ANTANAS G. RAZMA
SPECIALYBĖ — PLAČIŲ LIGOS
2636 W. 71st St., Chicago, Ill.
Tel.: 436-0100
11800 Southwest Highway
Palos Heights, Ill. 60463
(312) 361-0220 (312) 361-0222

DR. TUMASONIO KABINETŲ PERĖMĖ
DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUŠ LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir
ketv. 9-12. Penkt. 2-7

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. 778-2890, rez. 448-5548

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydymas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

SKATINIMAS PRIEŠ KARUS

Vokiečių nacių pradėtam karui 1939 m. rugsėjo 1 d. prisiminti po 50 metų Šv. Tėvas Jonas Paulius II išleido specialią laišką, kuriame pasmerkia karus, žmonių nesantaiką, piktumą ir meilės stoką. Karai kyla, kai žmogus nepasitiki žmogumi, tauta nepasitiki tauta. Svarbiausias noras užgrobti svetimas žemes ar pasidalinti jomis tartum savomis.

Šv. Tėvas savo laišką pradeda psalmės žodžiais: „Tu padėjai mane į gilią duobę tamsybeje, prarajoje“ (Ps. 88, 7). „Kaip dažnai kentėjimo šauksmas kilo iš milijonų širdžių vyrų ir moterų, kurie nuo 1939 m. rugsėjo 1 d. iki 1945 m. vasaros buvo susitikę su viena iš didžiausių griauinančių mūsų istorijoje žmonių tragedijų“.

Tai sako popiežius pačioje pradžioje, norėdamas parodyti ir priminti praėjusio karo baisumus. Europa buvo išgasdinta, kai Vokietija užėmė Austriją, Čekoslovakijos dalį, kai buvo užkariauta Albanija. Vokietija iš vakarų, o Sovietų Rusija iš Rytų už puolė Lenkiją, pasidalino žemėmis, kurios nė vienas tų valstybių nepriklausė. Žmonių žudynės, miestų griovimas, praieities kultūrinių kūrinių naikinimas, barbariškas elgesys užimtuose kraštuose buvo tik karo išdovos žiauriausių žmonių nevertinimu.

Tai iš vienos pusės darė bedieviški naciai, iš kitos pusės bedieviški komunistai, kol tarp savęs susikovė ir pradėjo žudyti vieni kitus. Dabar, net neskaiciuojant žuvusių, kelios dešimtys milijonų žmonių abiejų kraštų specialiai buvo naikinami žmonės ir tautos, kad padarytų žūties vietas žemėje.

Joks karas, popiežiaus žodžiais, nebūtų galimas pavadinti pasaulio karu, bet totaliniu. Buvo naikinama viskas, kas pakeliui vienam ar kitam kariuoniam pasitaikė. Po šio karo pranyko daugelio tautų vardai. Žuvusių neskaiciuojama, nes negalima net suskaičiuoti, nežinant jų vardų ir jų kapų. Tai karas, kuris turėtų būti pamoka visai žmonijai, ypač pamoka kariavusioms šalims.

Šv. Tėvas jaučia pareigą po penkiasdešimt metų priminti tautos ir žmonės apie būvusio karo baisumus. Jis pats ir visos tautos ir praėjusį karą ir žmonių žudynes žiūri su pasibaisėjimu ir su gailėsčiu. Gaila tų, kurie karus sukėlė, nes jie pasmerkė istorijos ir žmonių. Gaila ir nuo karų nukentėjusių, nes jų net ir vardų negalima sužinoti. Milijonai žmonių susimaišė su žeme. Iš dulkių žmogus yra atėjęs, bet jį su dulkėmis sumaišė ne gamtos jėgos, o žmogaus patvirtimai. Jį sumaišė pikty žmonių norai parodyti savo galybę ir pasigrobtį svetimas žemes ir svetimus žmones.

Karo metu popiežius Pijus XII nuolat priminė, kad karą reikia stabdyti, kad geriausias būdas kalbėtis ir derėtis. Bet jo balsas buvo šaukiančio tyruose. Nė vienas priešas nepripažino Dievo balso ir jo atstovo žemėje. Jis tegalėjo tik gelbėti tuos, kuriuos vieni ir kiti priešai persekiojo ir žudė, norėdami išnaukinti iš žemės tautas. Tai darė vokiečiai naciai, tai darė ir rusai komunistai.

Reikia tik prisiminti netolimą

praieiti, kad pamatytumėm tuos baisumus, kuriuos sukėlė karas ir karo pasėkos. Užtat ir šis Šv. Tėvas Jonas Paulius II primena, kad reikia atsimiti blogumus, kuriuos karas, žmonių pyktis ir neteisingumas yra padaręs žmonijai, neskaitant paskirų tautų ir tų tautų, kurios į karą buvo įtrauktos.

Po Yaltos konferencijos, kurioje buvo išparduota pusė Europos, popiežius Pijus XII kardinolams 1945 m. kalbėjo: „Valstybės, ypač mažos ir vidutinio dydžio, nori, kad joms būtų leista tvarkyti savo likimas... Savo sąžinės gilumoje tautos jaučia, kad jų vadovai sukeltų savimi pačiais nepasitikėjimą, jei jie pasiduotų jėgos hegemonijai iš blogo nusiteikimo ir jie išduotų įstatymo pergalę“. Bet tai padarė ne dėl savo vadų, o dėl svetimųjų nugalėtojų blogos nuotaikos. Tautoms vadovavo išdavikai, pastatyti svetimųjų. Taip karas pribagė tautas ir valstybes dėl vakariečių neapdairumo ir dėl komunistų nežaboto agresyvumo.

Įstatymo ir teisės pergalė nebuvo pagerbta net po karo. Istorija nenori pakartoti karo, kuris viską naikina. Griuvusių niekas negalės atstatyti, nors jau ir pastatė naujus namus, išvedė naujas gatves, sumodernino miestus. Kultūrinis palikimas, kuris buvo vienoje ar kitoje tautoje sunaikintas, niekada nebus atgautas. Tautos nesuras nei savo, nei kitų tautų, kurios buvo kaimyninės ar priešai, praieities, kuri parodė tautos didybę ir pralaimėjimą. Juk kiekviena tauta išauga iš praieities ir eina į ateitį, tik pasiremama praieities laimėjimais ir kūriniams, sukurtais pavienių žmonių ir pasisavintais visos tautos.

Svarbiausią dalyką primena Šv. Tėvas savo laiške – tai žydų specialių naikinimų ir totalizmo padarymą savotiška religija. Religija buvo padaryta vokiškas nacizmas, išskiriant rases iš kitų tautų, norint išauginti antžmogį (Uebermensch). Totalizmo religija buvo ir yra padarytas rusiškas komunizmas, kuris naikina tautas ir žmones, kovodamas prieš nepripažintą ir iškreiptą Dievą, nenorėdamas suprasti tikrojo Dievo ir tikrosios religijos prasmės. Abi religijos turi savo misijonierius, norinčius padaryti prievartą tikinčiaisiais vienus nacizmu ir rasizmu, kitus ateistiniu dievišku vardu ir komunizmu partija.

Prisimenant praėjusio karo padarytus materialinius ir žmonių nuostolius, reikia būtinai auklėti jaunimą ir dabartines kartas nekesti karo, naikinti neteisę, padaryti įstatymą žmonių sugyvenimo pagrindu. Žmogaus žmogui meilė, tautos su tauta taikus kalbėjimasis, nemėginimas vadų padaryti žemės dievais, bet tik vadovaujančiais žmonėmis yra būtina pačiai žmonijai. Išlaisvinti pavergtos totalitarizmo religijos tautas ir suteikti joms galvojimo ir veikimo laisvę tai tikras kelias į žmonių ir tautų sugyvenimą. Tikroji taika turi būti ne tik žmonių troškimas, bet ir pastangos, kad taika būtų pirmiausia kiekvieno širdyje, paskiau bus įgyvendinta ir aplinkoje.

A. D.

Kur mokslas niekinamas, ten kvailiai laikomi galvočiai. Gray

Paprastai, mirštame, kai išmokstame gyventi. Anonimas

KAI UŽDANGA PAKILDAVO

Zuzanos Arlauskaitės-Mikšienės šimtojo gimtadienio proga

Besikurdami šiame krašte patekome į skirtingas gyvenimo sąlygas. Po darbo savaitgaliais nesitenkindavome laikraščiu ar knyga, bet ieškodavome širdžiai artimos ir mielos pramogos – lietuviško teatro. Detroito lietuviams nusišypsojo laimė. Nuo pat pirmųjų imigracijos dienų atsirado moteris, kuri, susiradusi jaunų žmonių būrelį, pakėlė scenos uždangą. Tai aktorė Zuzana Arlauskaitė-Mikšienė, kurios 100 metų gimimo proga atskleisiu jos gyvenimo ir teatrinės veiklos įvykius.

Zuzana Arlauskaitė-Mikšienė gimė 1889 m. rugpjūčio 25 d. Šiauliuose. Mirė 1973 m. spalio 2 d. Detroito. Palaidota lietuvių tautinėse kapinėse Chicagoje.

Zuzana augo keturių vaikų šeimoje. Jos tėvelis mirė, kai ji buvo sulaukusi septynerių metų. Zuzana labai norėjo mokytis, bet tais laikais vyravo pažiūra, kad mergaitėms mokslas nereikalingas. Iš vyresnio brolio pramoko išdavikai, pastatyti svetimųjų. Taip karas pribagė tautas ir valstybes dėl vakariečių neapdairumo ir dėl komunistų nežaboto agresyvumo.

Jai mokslas sekėsi gerai. Paskutiniai mokslo metai susigundė 1905 m. revoliucijos idėjomis ir buvo pašalinta iš pensijono. Jos artimiesiems padėjus dideles pastangas, jai buvo leista mokslą baigti. Nors Zuzana norėjo tapti gydytoja, bet negalėdama tęsti mokslo pradėjo mokytojauti švietimo draugijos „Žvaigždės“ mokykloje Rygoje. Tik 1915 metais baigė gimnaziją Petrapilyje. Po to buvo Petrapilio ir Carskoje Selo lietuviškų mokyklų mokytoja ir vedėja.

Zuzana Arlauskaitė-Mikšienė susidomėjo lietuvišku teatru, pakviesta sufleruoti, statant Stanislavos Venslauskienės veikalą „Audra giedroje“. Pirmą vaidmenį, Onytės rolėje atliko Fromo Gužučio veikalas „Ponas ir Mužikai“. Daug teatrinės patirties įgijo dalyvaudama lietuviškoje scenoje Rygoje, Šiauliuose ir Petrapilyje. 1919 m. buvo pakviesta į Vilniaus dramos teatrą aktorė. Lenkams okupavus Vilnių, persikėlė į Kauną ir dirbo

STASYS GARLIAUSKAS

valstybiniame dramos teatre. 1931 m. išėjusi į pensiją, aktorės darbą tęsė iki pat pasitraukimo iš Lietuvos. Vaidino „Mūsų Teatre“, „Žvaigždikyje“ bei pat pirmųjų imigracijos dienų atsirado moteris, kuri, susiradusi jaunų žmonių būrelį, pakėlė scenos uždangą. Tai aktorė Zuzana Arlauskaitė-Mikšienė, kurios 100 metų gimimo proga atskleisiu jos gyvenimo ir teatrinės veiklos įvykius.

Zuzana Arlauskaitė-Mikšienė gimė 1889 m. rugpjūčio 25 d. Šiauliuose. Mirė 1973 m. spalio 2 d. Detroito. Palaidota lietuvių tautinėse kapinėse Chicagoje.

Zuzana augo keturių vaikų šeimoje. Jos tėvelis mirė, kai ji buvo sulaukusi septynerių metų. Zuzana labai norėjo mokytis, bet tais laikais vyravo pažiūra, kad mergaitėms mokslas nereikalingas. Iš vyresnio brolio pramoko išdavikai, pastatyti svetimųjų. Taip karas pribagė tautas ir valstybes dėl vakariečių neapdairumo ir dėl komunistų nežaboto agresyvumo.

Jai mokslas sekėsi gerai. Paskutiniai mokslo metai susigundė 1905 m. revoliucijos idėjomis ir buvo pašalinta iš pensijono. Jos artimiesiems padėjus dideles pastangas, jai buvo leista mokslą baigti. Nors Zuzana norėjo tapti gydytoja, bet negalėdama tęsti mokslo pradėjo mokytojauti švietimo draugijos „Žvaigždės“ mokykloje Rygoje. Tik 1915 metais baigė gimnaziją Petrapilyje. Po to buvo Petrapilio ir Carskoje Selo lietuviškų mokyklų mokytoja ir vedėja.

Zuzana Arlauskaitė-Mikšienė susidomėjo lietuvišku teatru, pakviesta sufleruoti, statant Stanislavos Venslauskienės veikalą „Audra giedroje“. Pirmą vaidmenį, Onytės rolėje atliko Fromo Gužučio veikalas „Ponas ir Mužikai“. Daug teatrinės patirties įgijo dalyvaudama lietuviškoje scenoje Rygoje, Šiauliuose ir Petrapilyje. 1919 m. buvo pakviesta į Vilniaus dramos teatrą aktorė. Lenkams okupavus Vilnių, persikėlė į Kauną ir dirbo

nugalėdavo visas klūtis, net ir tuomet, kai, susirinkus išvykti į gastroles, vienas spektaklio dalyvis nepasirodėdavo...

Z.A. Mikšienė 1968 metais prieš pat teatro festivalį Chicagoje, kuriame planavo dalyvauti „Pinigėlių“ pastatyme, kaip režisierė ir pagrindinė aktorė, sunkiai susižeidė ir ilgai sirgo. Jos teatrinė veikla baigėsi 1969 m. Jos sceninio darbo 60 metų sukakties proga Detroito organizacijos surengė jai šaunų pagerbimą. Rengėjai šią sukaktį atžymėjo specialiu leidiniu su labai daug sveikinimų už pasidarbavimą išėvijus lietuviškam teatrui. Kultūros klubas jai įteikė garbės narsės diplomą. Ji atsisakė jai įteiktos piniginės dovanos ir ją paskyrė Vasario 16 gimnazijai, kurią nuosirdžiai rėmė ir buvo vieno rėmėjų būrelio vadovė.

Dar vienas jos pagerbimas įvyko, jai švenčiant 80 metų amžiaus sukaktį. Tada buvo jos sambūričių pabendravimas su savo režisierė. Jame dalyvavo rašytojas Vytautas Alantas ir aktorius Vitalis Žukauskas. Ji buvo laiminga galėdama susitikti su lietuviškos scenos savo mokiniais, kurių tarpe buvo užspelnusių aktorius vardo. Kelerius metus iki mirties ji labai ilgėjos lietuviško teatro scenos ir niūniuodama daina „Karvelėli mėlynasis“ graudžiai kartodavo „Vai ilgu, vai ilgu“...

Kada Zuzanos Arlauskaitės-Mikšienės buvo paskutinis spektaklio uždangos nuleidimas, nepasisekė sužinoti. Tačiau jos gyvenimo uždanga nusileido 1973 metų spalio 2 dieną. Su ja atsisveikindami jos veido nematėme. Ji išlejo uždaramo karste. 1978 m. vėlyvą rudenį minėjome savo režisierės penkerių metų mirties sukaktį. Tada rašytojas Vytautas Alantas pasakė, kad išėvijus teatro reikalai taip susiklostė, kad ilgiausią ir patvariausią lietuviško teatro pakeltą uždangą išlaikė trys moterys – Zuzana Arlauskaitė-Mikšienė, Dalila Mackalienė ir Elena Dauguvietė-Kudabienė. Zuzana pasitraukė iš scenos, tačiau kitos dvi moterys tebedirba. Tada jis pabrėžė, kad Zuzana buvo originaliausia moteris, kokią jam teko sutikti gyvenime. Ji buvo labai geros širdies, išlaikė kristalinį patriotizmą ir liko ištikima savo misijai iki paskutinio gyvenimo momento.

Dešimties metų Z.A. Mikšienės mirties minėjimą suorganizavo Detroito Dramos mėgėjų sambūris, atlikdami dramos veikalų ištraukų ir poezijos skaitymo rečitalį talentingu pasirodymu pagerbdami savo režisierės atminimą.

Dar tenka paminėti Z.A. Mikšienės 20 metų sceninio darbo rezultatus. Pirmiausia, kad ji sugebėjo suorganizuoti Detroito Dramos mėgėjų sambūrį ir jį išlaikyti gyvą dvidešimt metų, kol ji galėjo su juo dirbti. Viena sambūrio dalyvė – Rasa Liškauskaitė – pasiekė profesionalės aktorės karjerą. New Yorko teatralų sluoksniuose ji yra žinoma Allan Kazlas vardu. Vaidina teatro bei televizijos pastatymuose ir režisuoja. Teatro festivalyje Chicagoje žymiausia aktorė buvo išrinkta Danutė Racevičiūtė-Jankienė, Detroito sambūrio aktoriumi Marius Sajauskas-Sajum. Daugiausia vaidyboje pasižymėjo Vincas Žebertavičius, Karolis Balyš, Aleksas Gubilas, Irena Laurinavičienė, Kazys Gričius ir Dalia Mikaitė-Navasaitienė. Pralenkę megejišką lygį buvo Algirdas Pepsys, Algis Gladkauskas, Paulina Heiningienė, Vanda Banytė-Vaitienė, Bronė Gaivelienė, Leopoldas Heiningas, Henrikas Dūda, Stasys Geldys, Petras Deveikis, Birutė Rackaitė-Sverienė, Placidias Balynas, Juzė Giciuvienė,

Režisierė ir aktorė Zuzana Arlauskaitė-Mikšienė.

nės mirties minėjimą suorganizavo Detroito Dramos mėgėjų sambūris, atlikdami dramos veikalų ištraukų ir poezijos skaitymo rečitalį talentingu pasirodymu pagerbdami savo režisierės atminimą.

Dar tenka paminėti Z.A. Mikšienės 20 metų sceninio darbo rezultatus. Pirmiausia, kad ji sugebėjo suorganizuoti Detroito Dramos mėgėjų sambūrį ir jį išlaikyti gyvą dvidešimt metų, kol ji galėjo su juo dirbti. Viena sambūrio dalyvė – Rasa Liškauskaitė – pasiekė profesionalės aktorės karjerą. New Yorko teatralų sluoksniuose ji yra žinoma Allan Kazlas vardu. Vaidina teatro bei televizijos pastatymuose ir režisuoja. Teatro festivalyje Chicagoje žymiausia aktorė buvo išrinkta Danutė Racevičiūtė-Jankienė, Detroito sambūrio aktoriumi Marius Sajauskas-Sajum. Daugiausia vaidyboje pasižymėjo Vincas Žebertavičius, Karolis Balyš, Aleksas Gubilas, Irena Laurinavičienė, Kazys Gričius ir Dalia Mikaitė-Navasaitienė. Pralenkę megejišką lygį buvo Algirdas Pepsys, Algis Gladkauskas, Paulina Heiningienė, Vanda Banytė-Vaitienė, Bronė Gaivelienė, Leopoldas Heiningas, Henrikas Dūda, Stasys Geldys, Petras Deveikis, Birutė Rackaitė-Sverienė, Placidias Balynas, Juzė Giciuvienė,

Kazys Ražauskas, Juozas Janekas, Stepas Iljasevičius ir Irena Šulcaitė. Tai vardai, kurie buvo suaugę su sambūriu ir scena. Dar sambūrio pastatymuose dalyvavo apie 80 asmenų, talkininkaudami po vieną kartą. Dekoracijos yra piešę dail. Antanas Melnikas ir Vytautas Ogilvis, o prie dekoracijų ilgus metus dirbo Stepas Iljasevičius. Daugiau kaip 100 asmenų dirbo ar padėjo Z.A. Mikšienės sukurtam teatrui. Bet iš jų visų išsiskiria savo pagalba ir darbu padėjusi režisieriai ir kartu savo motinai Nijolė Mikšytė, kuri savo motiną rūpestingai globojo, išlaikė ir rūpinosi jos sveikata ir visur jai padėjo iki paskutinės jos gyvenimo minutės.

Z.A. Mikšienė sidsidūrė su tinkamų lietuviškai scenai veikalų trūkumu. Jos prašomas rašytojas ir dramaturgas Vytautas Alantas parašė: „Visuomenės veikėjai“, „Šiapus uždangos“, „Samokslas prieš savuosius“, „Žmonos portretas“, „Saulėgraužis sala“ ir „Kyla vėtra ūkanose“. Jos sūnus Žibuntas Mikšys specialiai sambūriui išvertė L. Fuldos „Glebus“, to paties autoriaus „Stebuklingi vaistai“ ir A. Bison „Nežinomąjį“. Algis Galdkauskas išvertė A. Strinbergo „Tėva“, O. Wilde „Svarbu (Nukelta į 4 psl.)

BRAZILIJA

KAZYS KARUŽA

10

Už gero bloko pamatau gerokai sulysusį juodberį arkluką, kuris ramiai vaikštinėja ir ieško pusrūčiams užkūsti žolės. Ir jis taip pat nesidomi manimi ir ramiai, nuleidęs galvą, prikabęs prie žolės. Dar ne viskas. Einu gan tolokai ir žiūriu tyvus dauboje vaikštinėja dvi karvutės ir bėgioja prie ozkos, o po dideliu medžiu prisiglaudęs mulas. Išgirdau ir gaidį traukiantį rytmečio giesmę, kuris priminė man Lietuvos laikus. Bet ten nemačiau asilų, o tik juodmargių karvių bandas, avių kaimenes, žasų pulkus ir gražiausių juodberių, sartių bei švųjų žirgų vaikštinėjantių po plačias pievas ir pamiškes, o rytmečio gaidžiai traukdavo sutartines giesmes, kad skambėdavo jų balsai per kelis kaimus ir atsimušdavo pagirėse jų skambesys.

Čia kas kita, ne Lietuva, o didžioji Brazilijos šalis, laukai, kalnai, kalneliai, žalieji miškai, kavos plantacijos, cukrinių nendrių žalia banguojanti jūra. Man tai svetimas šitas kraštas, bet jis užbūrė mane savo pasakišku grožiu.

Brazilija yra laisva ir demokratinė valstybė. Graži šalis. Žaviosios jų laisvė ir gyvenimu, bet kartu matau ir didelį skurdą. Žioplėnė gatvėmis saulėto ryto metą ir einu toliau ir toliau į turtingų rezidencijų kvartalus, kurie skęsta žalių medžių pavėsiuose. Apėjau daug gatvių ir matiau modernias rezidencijas ir statomus

naujus viešbučius, kurie sparčiai plečiasi kurortiniame miestelyje.

Nuėjau gal kokius penkis kilometrus. Šaltį veik nugalėjau ir geriau jaučiausi. Grįžtu atgal tomis pačiomis gatvėmis. Rytas gražus. Dangus mėlynas, kaip perlas, o saulutė sėja savo auksinius spindulius po plačią apylinkę, bet ji šalta, nes čia dabar žiema. Jau 9 val. ryto. Prienu Silių rezidenciją. Pasibeldžiu į duris, jas atidaro Klera. Pasisveikinu. Šeiminkė ir 13 metų tarnaitė sukasi apie stalą ir ruošia pusrūčius. Sėdame prie stalo.

Po pusrūčių važiuojame pasivažinėti po kurortinį miestelį. Sustojame prie pašto nusipirkti ženklų, nes noriu pasiūti laiškų į Ameriką ir Europą. Nuvaziavome pažioplinėti po krautuves. Miestelis senoviškas, turi siaurąjį susisiekimui geležinkeluką, traukinėlį. Centras senoviškas, skurdus, o tos krautuvės mažos ir sugrūstos vienoje siauroje gatvelėje ir prie šilagatvių statomi automobiliai. Miesto centras nesudaro jokio įspūdingo vaizdo. Jis turi tik gražią apylinkę, gamtą turtingas naujas rezidencijas bei viešbučius, kuriais naudojasi turistai ir pasiturintys braziliečiai žmonės.

Apie 2 val. po pietų važiuojame pas lenkų šeimą, kuri mus užkvietė pietų. Mus pasitiko stambus senyvo amžiaus vyras ir blondinė ponija. Susipažįstame ir kviečiami į vidų.

Namas skoningai įrengtas ir puošniai dekoruotas meniškais paveikslais. Vyras kalba laisvai lenkiškai, vokiškai, portugališkai ir jo žmona juogolaviškai, vokiškai, portugališkai. Kalba laisvai rusiškai ir vokiškai. Mes kalbėjome keliomis kalbomis, o kur nesupratau, tai Silius vertė iš portugalių kalbos į lietuvių. Bendrai kalbos buvo mišnys ir dėl to turėjome

daug juoko ir malonumų. Šiapus žmonės labai simpatiški. Paruošė puikius pietus ir davė įvairių stipriųjų gėrimų. Išgėriau tik dėl naujos pažinties. Taip praleidome maloniai apie tris valandas laiko... Šeiminkas paprašė mane, kad jam iškeisčiau į cruzeirus 1000 dol. Už 1000 dol. gavau 1900 cruzeirų. Tai jau tokia braziliečių mada. Juoda birža visur naudojama. Už tai niekas nebaurdžia, nes yra laisva rinkla...

Gerai pasivažiavę, vakarop grįžome namo. Ir vel nuėjau gulti į tą šaltą gražų kambarį. Užmigau ir vel atbundu, bet kenciū ir bijausi, kad nepersalčiau, nes mano sveikata nėra tvirta. Todėl persisaldymo turio visuomet saugotis. Pagalvoju, jeigu turėčiau telefoną kambarielyje ir mokėčiau susikalbėti, tai pasišauktiau takšį ir tikrai būčiau su daiktais pabėgęs į viešbutį: ten kambariai šilti ir gali ramiai miegoti. Nemoku portugalių kalbos, nėra telefono, tai, brolyti, kentėk, kaip už nuodėmės.

Atsikeliu. Rytas gražus, šaltas. Skubiai apsiirengiu ir šaunu po duris į lauką, nes lauke šilčiau negu kambarielyje. Jau 6 val. ryto. Atsisistoju sodeleje prie namo sienos saulutė, kad gaučiau nors kiek šilumos. Stoviu, kaip įkaltas. Nejudu iš vietos, bet saulutės spinduliai tik šviečia, bet nešildo. Galvoju, velniais čia mane atnešė taip toli į tuos šaltus kalnus, kurortinį miestelį Campos Do Jordao, bet vel raminuosi, juk esu Silių svečias, tai turiu sutikti su visomis skirtomis sąlygomis. Čia atvykau gražiai praleisti savo atostogas tas 4 dienas. Reikia išlaikyti gerą vardą ir džiaugtis, kad priglaudė keliauninką, nors pinigų turiu kišenėse, bet čia ne pinigų klausimas. Galvoju ir einu į pakalnę.

(Bus daugiau)

BOSTONO ŽINIOS

MIŠIOS UŽ AKT. A. KAČINSKĄ

Jau treji metai praėjo, kai Sunny Hills, Floridoje, mirė žymusis mūsų aktorius Henrikas Kačinskas. Už jo sielą rugšėjo 28 d. 7 val. ryto Šv. Petro lietuvių parapijos koplyčioje, 7-toje gatvėje, So. Bostone, parapijos klebonas kun. Albertas Kontautas atnašaus šv. Mišias. Tai komp. Jeronimo ir Elenos Kačinskių iš So. Bostono auka.

tikslas – sudaryti bent dalį lėšų, reikalingų tolimesnei „Laisvės Varpo“ veiklai. Koncerto metu veiks lietuviškos spaudos stalas, prie kurio kiekvienas galės įsigyti norimus leidinius. Spaudos stalą tvarkys Antanas Seduikis iš Brocktono, uolus lituviškos spaudos platintojas. Kaip visuomet, koncertas pradamas punktualiai.

ENCIKLOPEDIJA Į LIETUVĄ

Tautinės sąjungos Bostono skyrius, tarpininkaujant prof. Leonui Griniui iš Vilniaus universiteto, ėmėsi iniciatyvos organizuoti Juozo Kapočiaus išleistas išleivijoje Lietuvių Enciklopedijos siuntimą į Vilniaus universitetą. Norintieji tą enciklopediją paaukoti minimam reikalui kreipiasi į Tautinės sąjungos Bostono skyriaus pirmininką Romą Veitą. Prie šio darbo pakviesta prisidėti Bostono lietuvių jaunimo sekcija. Numatoma sudaryti 20 pašto maišų po 60 svarų kiekviename. Pašto išlaidas padengs Tautinės sąjungos Bostono skyrius.

„LAISVĖS VARPO“ KONCERTAS

Tradicinis „Laisvės Varpo“ rudens koncertas įvyks spalio 1 d. 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-jos trečio aukšto salėje. Tai bus jau 61-sis „Laisvės Varpo“ kultūrinis renginys, organizuojamas šūkiu „Pažinkime ir remkime savo talentus“. Jame programą atliks sol. Laima Rastenytė-Lapinskienė (mezosopranas), jaunas smuikininkas Aras Lapinskas ir kompozitorius-pianistas Darius Lapinskas, kurie neseniai lankėsi Lietuvoje su Dariaus Lapinsko opera „Dux Magnus“. Koncertui paruošta įvairi ir įdomi programa. Po koncerto programos traukimo keliu bus paskirstytos vertingos dovanos „Laisvės Varpo“ piniginio vajuos dalyviams. Dovanų paskirstyme galės dalyvauti kiekvienas, paaukojęs pagal specialius aukų pakviatumus bent 1 dol. To vajuos

KAI UŽDANGA PAKILDAVO

(Atkelta iš 3 psl.) būti rimtam“ ir R. Goetz „Ipdėnė“.

Be minėtų veikalų dar buvo pastatyti šie A. Gustaičio „Sekminių vainikas“, P. Vaičiūno „Tuščios pastangos“ ir „Naujieji žmonės“, K. Binkio „Atžalynas“, S. Kymantaitės-Čiurlionienės „Pinigėliai“ ir „Aušros Sūnūs“, J. Grušo „Tėvas“, K. Inčiūros „Dr. Vincas Kudirka“, J. Strazzo „Sugrižo“, T. Williams „Stiklinis žvėrynas“, T. Brandon „Karolio teta“, R. Bracco „Pietro Caruso“, D. Nicodemi „Gatvės vaikas“, H. Ibseno „Nora“ ir kiti. Kiekvieneriais metais scenoje išvysdavome po du naujus pastatymus. Per Z.A. Mikšienės teatrą praėjo apie šimtas scenos mėgėjų.

Savo režisierę pagarbiai prisimena sūbūričiai, ypatingai tie, kuriems ji padėjo išmokyti taisyklingiau vartoti lietuvių kalbą. Prisimena ją ir plačioji visuomenė, pasiilgusi lietuviško teatro. Danutė Jankienė yra išsamiai aprašiusi Detroito Dramos mėgėjų sambūrio veiklą „Draugo“ kultūriniam priedė 1969 m. Gruodžio 20 d. Todėl šiame rašinyje sambūrio veiklą paminėti tiek, kiek reikia išryškinti Zuzanos Arlauskaitės-Mikšienės teatrinę veiklą. Rašydama naudojausi Nijolės Mikšytės medžiaga ir Danutės Jankienės informacija.

Bostone lankėsi Lietuvos skautų vadovai. Juos Tėvynėn grįžtančius išlydi Bostono lietuvių skautų vadovai. Iš k.: klūpa – s. Vytautas Dilba, vs Laima Kiliulienė, ps. Danutė Dilbienė. Stovi vs Česlovas Kiliulis, Lietuviškosios Skautybės fondo pirm., s. Rimantas Ulevičius, Lietuvos Vyriausias skautininkas ir greta jo pavaduotojas s. Laimonas Daujotas, s. Birutė Banaitienė, Kauno skautijos atstovė s. Lukrecija Malkavičienė, Aldona Jurgelienė ir ps. Vytautas Jurgėla.

„LAISVĖS VARPAS“

Vienintelė lietuvių greito viešo susižinėjimo priemonė Bostono ir apylinkės lietuviams yra „Laisvės Varpo“ lietuvių radijo programa. Ji perduodama lietuvių ir anglų kalba kiekvieną sekmadienį 9:00 - 10:00 val. ryto iš radijo stoties WCAV - FM 98. Jos vedėju yra Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402, telefonas: (508) 586-7209. Programos metu skubiais reikalais skambinti į radijo stotį telefonu: (508) 587-9898.

RENGINIAI

Spalio 1 d. 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-jos salėje „Laisvės Varpo“ rudens koncertas.

Spalio 7 d. 5 val. po pietų Fontbonne Academy salėje Miltone „Volungės“ koncertas, rengiamas Tautinės sąjungos Bostono skyriaus, o 8 val. vakaro So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-jos patalpose priėmimas koncerto programos atlikėjams.

Spalio 8 d. – Literatūrinė popietė Lietuvių klubo III-me aukšte. Pradžia 3 v. p.p. Rengia Lietuvių Tautodailės instituto skyrius.

Spalio 28 d. 7 val. vakaro Maironio parke Shrewsburyje, prie Worcesterio minėjimas Lietuvos Šaulių s-gos 70-ties metų sukakties. Minėjimą rengia Naujosios Anglijos šaulių Trakų rinktinė.

Lapkričio 11 d. 6:30 v.v. Balfo 72 skyriaus pobūvis Sandarso salėje Brocktone. Pradžia 6:30 v.v.

Lapkričio 18 d. So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-jos trečio aukšto salėje Lietuvos kariuomenės atkūrimo sukakties minėjimas, rengiamas LKVS-gos Ramovės Bostono skyriaus.

Gruodžio 3 d. Rankdarbių mugė. Rengėjai – Bostono LTI skyriaus tautodailininkai.

1990 m. balandžio 22 d. Lantana restorane Randolphe metinis Šv. Petro lietuvių parapijos So. Bostone banketas.

1990 m. gegužės 6 d. Brocktone kun. Alberto Abračinsko kunigystės 50 metų jubilėjus.

P. V.

LITERATŪRINĖ POPIETĖ

Kviečiame visus atsilankyti į Lietuvių Tautodailės instituto skyriaus rengiamą literatūrinę popietę, š.m. spalio 8 d., sekmadienį, 3 val. p.p., Lietuvių klubo III-čio aukšto salėje. Programą atliks pasauliniame PEN klubo kongrese Kanadoje dalyvaujanti lietuvių rašytojų grupė: G. Bauzytė-Cepinskienė, R. Gavelis, R. Kašauskas, A. Krasnovas, Regina ir Romualdas Lankauskai, K. Platelis. Tuo pačiu metu vyks taip pat ir Gintaro paroda.

(g.g.)

ATŠAUKIAMAS POEZIJOS REČITALIS

Dėl įvairių įsipareigojimų poetas Henrikas Nagys š.m. spalio 8 dieną negali atvykti į Bostoną. Planuotas jo poezijos rečitalis atšaukiamas.

Nori susirašinėti su Amerikos lietuviams:

(Visi gyv. Lietuvoje, išskyrus Nr. 13) (Adresuojant voka, užrašyt Lietuvos)

1. Alvydas, Onutė Vaselkai 30-28 m. Inžinierius. Vilnius 232001, Pilies g. 42-11.
2. Jolanta Vaičiūnaitė, 14 m. Vilnius 232015, Škroblų 5-5.
3. Algirdas Masys, 31 m. elektronika, žmona Vilma – choro dirigentė „Perkūnas“. Kaunas 233009, Kainielių 126A - 401.
4. Ilona Bujauskaitė, 13 m. Marijampolė 234520, St. Pušinio 7-26.
5. Jurgita Balčiūtė, 14 m. Naujoji Akmenė 235484, Tarybų 6-38.
6. Nijolė Maksimaitienė, 29 m. moka angliskai, dirba vertėja. Vilnius 232010, Šeškinės 69-37
7. Veronika Rubiništeinienė, 64 m. našlė. Kaunas 233005, J. Gvardijos 1-14
8. Ineza Leliugaitė, 18 m. Plungė, L. Adomausko 32
9. Feliksas, Marytė Adeikiai Šiauliai 235401, Lelijų 5-2
10. Edmundas, Daina Poškai 30 m. Šiauliai 235048, Dueblijos 11-17
11. Eglė Stasiulionytė pirmų metų studentė, bibliografija. Kaunas 233045, Urbšo 1-25
12. Nijolė Žakauskienė Kaunas, Partizanų 28-59
13. Darius Statkauskas, jūrininkas, kareivis iš Klaipėdos. Grįžęs tęs studijas, 20 m. 420031 U.S.S.R. Kazan - 31 bjr 63778
14. Eugenijus Grigorukas Panevėžys 235300, Statybininkų 5-38

Laiškas

LIETUVIŲ KALBA IR... ADATA

Pastabus žurnalistas, bevaikščiodamas po Balzeko lietuvių kultūros muziejaus patalpas, pasidžiaugęs gausiu būriu klausytojų, išgirdo dėstytojos mokomą žodį „adata“. Jis įdomiai užklausa: „Kiek sykių metuose šį žodį naudojame?“

Pasistengsiu ir šį klausimą atsakyti. Kad kartodama žodį „adata“ nenoriu išmokyti nei siūti, nei adyti, nei batus lopyti, yra visiems aišku. Bet tas mažas, aštrus dalykėlis yra ir šiandien labai reikalingas. Užtenka tik paklausti pravažiuojančios greitosios pagalbos ūkavimo ir gali įsivaizduoti, kad žmogaus gyvybei adatos labai turi daug reikšmės. Retas gali didžiulius nebuves ligoninėje, kur mažoji adata teikia maistą, kraują, vaistus ir prailgina gyvenimo valandas. Žmogaus gelbėjimo ir apsaugojimo profesijoje šis įrankis yra labai reikšmingas.

Lietuvių kalboje jis mums svarbus, nes yra net trys raišdės „a“. Tik pamėginkime atversti pirmojo skyriaus vadovėlių „Gintarėlius“. Tai lietuviškai kalbančiojo vaiko pirmasis žodis. Jam lengva sujungti garsus, kai jie pasikartoja. Atskleiskime kitą labai svarbų nemokantiems lietuvių kalbos vadovėlių „Lietuviais esame mes gimę“ dr. D. Tamulionytės. Čia mokant raišdą, duodamas vėl pirmasis paveikslėlis su adatele. Dėstytojos tikslas yra išmokyti ištarti, sujungti ir parašyti žodį. Tikiu, kad mano mokiniai gana greitai galės paskaityti mūsų „Draugo“ puslapius ir įdomias žurnalistų pastabas.

Gailutė Valiulienė

ŠIMTAMETĖ

Rose Zion Chicagoje išgyvenusi 93 metus, dabar mirė Fox Lake vietovėje, sulaukus 109 metų. Buvo ištejęsi ir namų šeimininkė.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

MLS KOMPIUTERIŲ
pagalba galite PIRKTI ar PARDUOTI NAMĄ mieste ir priemiestiuose. Sažiningai patarčiau
J. BACEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
INCOME TAX - INSURANCE
6529 S. KEDZIE
778-2233

BALYS BUDRAITIS
Nemokamai įkainuoja jūsų namus.
Turėdamas ilgų metų patyrimą, greit ir sąžiningai patarčiau pirkti bei pardavimui. Kreiptis tel. 767-0600 arba 778-3971.
Adresas 6600 S. Pulaski Rd.
One stop Real Estate

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit už automobilio ir ugnies draudimą pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. — GA 4-8654

ELEKTROS VEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir žiniast. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
655-2020
KLAUDIJUS PUMPUTIS

REAL ESTATE

RE/MAX GREIT PARDUODA
RIMAS L. STANKUS
361-5950 636-6169
Norintieji PIRKTI ar PARDUOTI NAMUS per šią įstaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti Rimo Stankaus klientais. Nuosavybės įkainavimas nemokamai.

ŠIMAITIS REALTY
Viktoras Šimaitis, Reg. Brokeris
Nuosavybių pardavimas. Income Tax.
5953 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7878

FOR RENT

Išnuomojamas 4 kamb. butas Marquette Park apyl. Su šiluma.
Tel. 436-9401

LITHUANIA, THE EUROPEAN ADAM

Prof. dr. JUOZO ERETO vokiškai parašyta apie Lietuvą, išversta į anglų kalbą dr. Algio Mickūno. Antroji laida 1983 m. Išleido Kęstučio Butkaus fondas. Tai labai gera dovana amerikiečiams, o taip pat ir mūsų jaunimui pasiskaityti apie Lietuvos istoriją ir dabartinę būklę komunistinės Rusijos okupacijoje. Kaina su persiuntimu \$4.50. Illinois gyventojai moka \$4.75. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

KRYŽKELĖS

Bronio Ralios ketvirtis radijo prakalbų į Lietuvą rinkinys, apimantis 1986-88 metus laikotarpį ligi vėliausių vasaros įvykių Lietuvoje. Rinkinyje sudėta 111 įvairios tematikos kalbų tekstai, pokalbiai su rašytojais bei papildomi autoriaus pasisakymai.

Knyga padalinta į 9 skyrius, kur ryškiai, priūpatingai ir glaustai nagrinėjamos temos apie naująjį gorbaciovinį „mašytumą“ ir „perestroiką“, apie nepranykusius sovietinius šešėlius Lietuvoje, mūsų istorijos prievartavimus ir klastotes, apie tarybinės buities krisius ir rakštis bei daugelį kitų margo Lietuvos gyvenimo akimirų. Atskiri skyriai apie lietuvių rezistencijos didybę ir tragiką, apie kai kurias užsienio ir Lietuvos rašytojų knygas su aptarimais ir kritika, ir dar apie daugelį kitų „klajonių per siaubo šūkšlynus“.

Stambus veikalas, 480 puslapių. Gera dovana giminiams ir draugams iš Lietuvos.

Kaina su persiuntimu JAV kainuoja 12.50 dol., Illinois gyv. dar pridėda 80 ct. valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti:

„Draugas“
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

VILNIAUS KRAŠTO LEGENDOS

Henrikas Songinas

Knyga, kurią pradėjus norisi ir toliau skaityti. Istoriniai faktai ir nuotaikos, mitologija ir nuotykių susipynę į vaizdingus pasakojimus, kurių realybė nekelia abejonių. Lengvai, sklandžiai skaitoma knyga, kuri tinka jaunam ir senam.

Gražiai apipavidalinta, kietais viršeliais, patraukliu dail. Ramintos Lapšienės aplanku ir vinjetėmis. Puiki dovana įvairiomis progomis. Kaina su persiuntimu 10 dol. Illinois gyventojai dar pridėda 64 ct. valstijos mokesčio. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629

75 metus aptarnauja lietuvius

Indėliai iki \$100,000.00
Aprausti Federalinės valdžios

MARQUETTE PARK
2567 WEST 69th STREET
925-7400

BRIGHTON PARK
4040 ARCHER AVENUE
254-4470

BRIDGEVIEW
8929 S. HARLEM AVE.
598-9400

LKB KRONIKOS DVIEJŲ KNYGŲ SUTIKTUVĖS

Apie kronikas kalbės:
kun. A. Saulaitis, S.J.
kun. V. Stakėnas, atvykęs iš Lietuvos

Ruošia Lietuvos Kronikos Sąjunga spalio 1 d.,
sekmadienį, 3 v. p.p. Jaunimo centro didžiojoje salėje.

Meninę programą atliks jaunimas
Vaišės kavinėje
Bilietai prie įėjimo

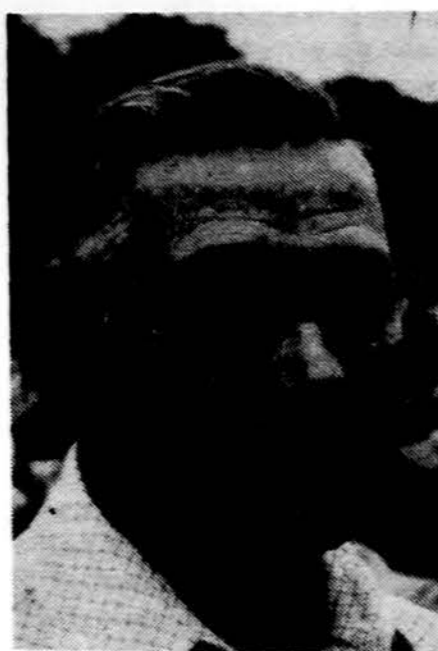
ATLAIĐŲ ŠVENTĖ BE A.A. LIUDO ŠIMAIČIO

Joniškietis poetas Albinas Briedis, atvykęs į tėviškę paraprijos Angelų Sargų atlaides švesti, sakydavo, kad, tik gimtinę aplankęs, laukų grožybės jausmingai išgyvendamas, išgirsti iš žemės grumstelių žodžių muzikos garsus ir ritmus.

Dail. Adomas Varnas, su kuriuo tolimai, be kraujo giminių giminaičiomės nuo prosenelių metų, su ilga vedybu virtine ir per atlaides susitikdavome giminės šventėje, sakydavo, kad tėviškės vaizdų piešti nereikia, patys dažai drobėje išsilieja, širdies meilės vedami.

Tėvelis, aplankęs daug kraštų, niekur neradęs „savo laukų kvapo gardaus“ mums vaikams sakydavo, kad maža tėviškę mylėti, jos ilgėtis, bet reikia ir ją labai gerbti. Kur būtum, kur gyventum, ką darytum, vis atsimink, kad esi joniškietis. O kad gimtinės žemę šventai mylėtumėm, ją taip pat labai gerbtumėm, eidami lankyti jo tėvelio gimtąjį Balkaičių kaimą, priartėję prie ūkio ribos, turėdavome nusiauti batus ir persižegnoję mes keturi vaikai, susikabinę rankomis, eidavome basomis kojomis.

Seneliai sakydavo, kad joniškietis išaugo Angelų Sargų maldos žodžiuose ir džiaugėsi jų

A. a. Liudas Šimaitis

dienos draugyse. Tiek daug į tuos du žodžius — Angelų Sargai — sudėta maldos ir meilės, tikėjimo ir vilties, pasakojimų ir išgyvenimų, garsų ir vaizdų, kad jie liko joniškietiški neatskiriama gyvenimo dalis.

Joniškietis iš tėviškės rašytuose laiškuose džiaugėsi, kad tėvynainiai ir toli nuo tėvynės žemės gyvendami nepamiršo gražių tradicijų. Šiais metais joniškietis pirmą kartą laisvai suvažiuos iš visų pakraštų į Angelų Sargų atlaides ir po pamaldų susiburs tautinėms iškilimams prie atstatyto Nepriklausomybės paminklo.

Gaila, kad Joniškėje tėvynainių tarpe nebus a.a. Liudo Šimaitio, kuris, būdamas gimnazijoje su kitais draugais, savo rankomis slapta, nakties metu aptvėrė tvora aikštę miestelio turgavietėje, kur buvo numatytas pastatyti Nepriklausomybės paminklas. Prieš šį sumanymą labai priešinosi kitataučiai. O joniškietiški sambūris, susirinkęs Chicagoje minėti Angelų Sargų šventę, taip pat pirmą kartą pasigės a.a. Liudo Šimaitio, vieno iš sambūrio steigėjų. Pernai meldėmės, kad Liudas pasveiktų, o šimt meilės už jo vėlė bažnyčioje, žemės saują pabersime ant jo kapo, nuklysimė mintimis į jo nueitą gyvenimo kelią. Retenybė, kad koplyčioje rožinio metu ir atsisveikinime su velioniu a.a. Liudu Šimaitiu dalyvautų 8 žymių lietuviškų organizacijų, lituanistikos mokslo, religijos ir spaudos atstovai. Visi jie iškėlė a.a. Liudo didelius nuopelnus, mokyt. Stasės Petersonienės žodžiais: „Medį geriausiai išmatuoti, kai jis nukirstas“. Daug kas nežinojo, kaip aukštai tas ažuolas — Liudas buvo iškilęs, kaip plačiai jo šakos buvo išsišakojusios. Atsisveikinimą pravedė prof. dr.

Jonas Račkauskas, Pedagogikos instituto rektorius, kalbėjo kun. J. Gutauskas, S.J. jezuitų ir kun. Krištanavičiaus fondo vardu, Salomėja Endrijonienė — Jaunimo centro direktorė ir valdybos pirmininkė, kun. Jonas Duoba — Marijonų vardu, mokyt. Stasė Petersonienė — Pedagogikos ir lituanistikos instituto direktorė, Danguolė Valentinaitė, Socialinių reikalų tarybos direktorė, dr. A. Damušis — Lituanistikos tyrimo ir studijų tarybos pirmininkas, Jonas Levickas — Lietuvių Bendruomenės vardu.

Liudas Šimaitis gimė ir augo senos lietuvių giminės — Žiemgalių žemėje, kur išskirtinai darbščiu ir sumanių žmonių buvo išplėtoti aukštesnio gyvenimo pasiekimai. Tai dabartinis Joniškis ir plačios apylinkės. Žemė derlinga, ir tą Dievo dovaną ūkininkai sumaniai naudojo. Liudas nuo vaikystės dienų buvo pasirinkęs ūkininkavimą, ir, siekdamas mokslo, dar įvalgiau siekė užsibrėžto tikslo. Joniškio gimnazijoje buvo pavyzdingas mokinys, aktyviai įsijungęs mokslievių ir jaunimo visuomeninę veiklą. Kur tik buvo reikalinga pagalba, kuriant nepriklausomo gyvenimo pirmuosius metus, Liudas buvo pirmųjų eilėse. Vėliau mes jį matėme įvairiose ūkinėse organizacijose, finansinėse įstaigose, bankų valdybose, valstiaus savivaldybėje.

Pareigingas, darbštus, sumanus jis visiems tiesė pagalbos ranką, kur tik jautė, kad savo darbais, veikla gali prisidėti. Tokį Liudą mes pažinome Joniškėje ir Amerikoje. Draugiškumas buvo jo gyvenimo kelrodis. Šv. Pauliaus žodžiais, „Žiūrėk, kad vykdytum tarnystę, kurią gavai Viešpatyje“, tarnystė žmogui lydėjo jo gyvenimo metus. Artimo meilės įstatymu plakė jo širdis. Jis ir mirė, dar stiprios sveikatos amžiuje, padėdamas artimui.

Jis savo veikla daug prisidėjo prie joniškietiškių sambūrio įsteigimo, tėviškės tradicijų puoselėjimo. Kad tėvynainių veikla nebūtų atžymėta vien tik jautriu tėviškės pasiilgimu, bet įsijungtų ir remtų bendrą lietuvių judėjimą, Liudas su kitais organizavo, ir pats stambiai su mom parėmė, su joniškietiškių vardo įnašais tūkstančių į lietuvių fondą, dviem tūkstančiais Jaunimo centrui.

A. a. Liudas savo darbais įamžino gyvenimo kelią. Buvo labai kuklus. Jaunimo centro pertvarkos didieji darbai atlikti jo rankomis. Ėjo nepavargstamais gyvenimo keliu, lyg skubėdamas atiduoti jam skirtą tarnystę kitiems. Visiems malonus, draugiškas, šypsena pasiūšęs, vis su naujais sumany-

mais žengė į rytojaus dieną. Jam talkino, buvo žodinė, dvasinė ir meilės paspirtis žmona Ona. Ir judviejų trys vaikai — Angelė, Eugenijus ir Vaidotas išaugo kilnioje lietuviškoje dvasioje, pasiekę aukštąjį mokslą, dabar dirba mokslinius darbus. Ir anūkai — Gytis ir Vytis seka senelių pavyzdžiu.

Joniškietis Angelų Sargų atlaides švęs šį sekmadienį, spalio 1 d. Šv. Mišias už mirusius ir gyvus joniškietiškus atnašaus Jėzuitų koplyčioje 12:45 val. po-

BYLOS DĖL NARKOTIKŲ

Chicago teismus užplūdo bylos dėl narkotikų vartojimo ir spekuliacijos. Rugsėjo 11 d. Cook apskr. teismuose buvo 6,511 neišspręstų bylų. Apie 44% neišspręstų bylų buvo dėl narkotikų. Perpildyti kalėjimai.

Chicagos teismus užplūdo bylos dėl narkotikų vartojimo ir spekuliacijos. Rugsėjo 11 d. Cook apskr. teismuose buvo 6,511 neišspręstų bylų. Apie 44% neišspręstų bylų buvo dėl narkotikų. Perpildyti kalėjimai.

Chicagos teismus užplūdo bylos dėl narkotikų vartojimo ir spekuliacijos. Rugsėjo 11 d. Cook apskr. teismuose buvo 6,511 neišspręstų bylų. Apie 44% neišspręstų bylų buvo dėl narkotikų. Perpildyti kalėjimai.

Chicagos teismus užplūdo bylos dėl narkotikų vartojimo ir spekuliacijos. Rugsėjo 11 d. Cook apskr. teismuose buvo 6,511 neišspręstų bylų. Apie 44% neišspręstų bylų buvo dėl narkotikų. Perpildyti kalėjimai.

Chicagos teismus užplūdo bylos dėl narkotikų vartojimo ir spekuliacijos. Rugsėjo 11 d. Cook apskr. teismuose buvo 6,511 neišspręstų bylų. Apie 44% neišspręstų bylų buvo dėl narkotikų. Perpildyti kalėjimai.

Chicagos teismus užplūdo bylos dėl narkotikų vartojimo ir spekuliacijos. Rugsėjo 11 d. Cook apskr. teismuose buvo 6,511 neišspręstų bylų. Apie 44% neišspręstų bylų buvo dėl narkotikų. Perpildyti kalėjimai.

A.†A.

MAGDILENA OSKIELUNAS

Gyveno Chicagoje.
Mirė 1989 m. rugsėjo 24 d., sulaukusi 93 m. amžiaus.
Pasiliko dideliame nuliūdime sūnus Adam, marti Sharon, penki anūkai ir devyni proanūkai.
Kūnas buvo pašarvotas rugsėjo 26 d. McInerney koplyčioje, 7901 S. Komensky Ave., Chicago.
Laidotuvės įvyks rugsėjo 27 d. Iš koplyčios bus atlydėta į Queen of the Universe paraprijos bažnyčią 71st ir Hamlin, kurioje 9:30 v. ryto įvyks gedulingos pamaldos už velionės sielą. Po pamaldų bus nulydėta į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.
Nuosirdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.
Nuliūdę sūnus, marti, anūkai ir proanūkai.
Laidotuvių direkt. Munley McInerney. Tel. 585-0703.

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A. Mokytojas BRONUS PRIALGAUSKAS

Jau suėjo vieneri metai, kai negailestinga mirtis atskyrė iš mūsų tarpo mylimą Vyra, Tėvelį ir Senelį, kurio netekome 1988 m. spalio 1 d.
Už jo sielą šv. Mišias bus atnašaujamos spalio 1 d. Tėvų Jėzuitų koplyčioje 11:15 val. ryto.
Po Mišių kapo aplankymas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse, blokas 70.
Maloniai kviečiame gimines, bičiulius ir draugus šiose pamaldose dalyvauti ir kartu su mumis pasimelsti.
Nuliūdę: žmona Stasė, sūnus Vytautas ir šeima, dukte Margarita Jūratė Goslin ir šeima.

Nepakeičiamam mūsų kūrybinio polėkio įkvėpėjui

A.†A. DAILININKUI VIKTORUI PETRAVIČIUI

mirus, jo dukrai IZIDAI ir sūnui LINUI su šeimomis gilią užuojautą reiškiamo.

Lietuvių Dailininkų draugija

A.†A. ALDONAI TAMOŠIŪNIENEI

per anksti apleidusiai šią žemę, brangiems filiteriams ALDONAI, VIDAI, ANTANUI ir ŠARŪNUI bei visiems kitiems giminiams reiškiamo akademišką užuojautą.

Akademinio Skautų Sąjūdžio
Čikagos skyrius

Rudens varšom apsirengę klevai,
Beržai ir gluosniai,
Latakais neblaša gyvybės kupina sula,
Ir Tavo kambarely — Tavo troškuly gyventi —
Tokia rūsti, tokia skaudi tyla...
S. Santvaras

A.†A.

PETRAS AUSIEJUS

Mūsų brangus Tėvelis netikėtai mirė š. m. rugpjūčio 26 d. Cape Cod ligoninėje, Centerville, Mass. Jis ilsisi ramybeje Šv. Pranciškaus Ksavero kapinėse šalia mūsų neužmirštos Mamytės, kurios mes netekome 1987 m. rugsėjo 12 d.
Pasiliko giliame liūdesyje dukte Rita Ausiejūtė-Heidemann, sūnus Linas Ausiejus, anūks Monika Heidemann, Audra ir Alana Ausiejūtės, seserys Angelė Vencloviėnė, Vita Laudinskienė, brolis Kipras Ausiejus Muenchene ir Mamytės giminės Lietuvoje.

Dukte Rita Ausiejūtė-Heidemann, sūnus Linas Ausiejus.

GAIDAS—DAIMID

EUDEIKIS
TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue
Telefonai — 523-0440 ir 523-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — 927-1741-1
4348 S. California Avenue
Telefonas — 523-0440

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME
TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
Telefonas — 476-2345
1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS LACKAWICZ

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410
9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

BUTKUS — PETKUS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003

Sally

Donald M., Jr.

VANCE

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA

DIREKTORIAI

1424 So. 50 Ave., Cicero Illinois
PATARNAUJA CHICAGOJE BEI PRIEMIESČIUOSE
Tel. 652-5245

Philadelphija ir apylinkės

IDOMUS PARENGIMAS

American Folklore Society, kuri buvo įsteigta prieš 100 metų, savo sukakčiai paminėti pasirinko — Philadelphia Folklore Project, t.y. platų užmojį 1989 spalio mėn. supažindinti Philadelphia visuomenę su įvairių tautybių skirtingomis etninėmis tradicijomis, jų kultūrinio savaimingumu, iš senovės paveldėtai papročiais, sava tautodaile, muzika, daina, liaudies šokiais ir t.t.

To didelio uždavinio įvykdymui buvo pakviesta apie 40 vietinių organizacijų bei institucijų, jų tarpe ir Lietuvių Tautodailės instituto Philadelphia skyrius. Bendroji renginių (o jų susidarė 121) programon jis įsijungia su įvairia tautodailės paroda, kuria taip pat nori paminėti ir savo skyriaus veiklos dešimtmetį.

Paroda rengiama Lietuvių kultūros centre, 2715 East Allegheny Ave., Philadelphia, PA 19134 (įėjimas iš Tilton gatvelės). Paroda tęsis visą spalio mėnesį. Ją bus galima lankyti šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. p.p. pradant spalio 7 d. Oficialusis parodos atidarymas bus spalio 8 d., sekmadienį, 1 val. p.p. Atidarymo proga bus pademonstruotos lietuvių liaudies dainos, kurias atliks Pensylvanijos valstijos parama gavusieji Bronius Kroks ir muzikas Juozas Kasinskas, talkinant smuikininkei Brigitei Pumpulytei-Kasinskienei ir solistei Rasai Krokytei. Atsilankiusieji bus pavaišinti pušni ir kava. Per du vidurinius mėnesio savaitgalius (14-15 ir 21-22 d.) bus galima nusipirkti tautodailės dirbinių ir lietuviškų kepinų.

Tremtinių dukros demonstracijoje už laisvę Lietuvoje.
Nuotr. Dalios Šumskytės

APLINK MUS

x Sol. Dana Stankaitytė giedos šv. Mišių metu šį sekmadienį, spalio 1 d., 12:45 val. p.p. Jėzuitų koplyčioje. Vargonais gros iš Floridos atvykęs muzikas Antanas Skridulis. Tą dieną joniškičiai mini Angelų Sargų atlydus. Daug tėvynainių rengiasi atvykti iš tolimesnių vietovių.

x Daiva Meilienė pradėjo dirbti Amerikos Lietuvių Tarybos reikalų vedėjos pareigose. Buvusi reikalų vedėja Nijolė Gierstikienė pereina dirbti mokykloje ir rengiasi magistro laipsniui. D. Meilienė turi patyrimo vesti įvairius reikalus įstaigoje.

x Dainos Tījūnėlytės ir **Donato Siliūno** užsakai prieš santuoką eina Nekalto Prasišėjimo parapijos bažnyčioje Brighton Parke.

x Nekalto Prasišėjimo parapija Brighton Parke duoda pilną finansinę apsaugą bažnyčios patalpus, mokyklos išlaidų ir pajamų iki šių metų liepos mėnesio.

x Rugsėjo 29 dieną, penktadienį, 7:30 val. vak. Balzke Lietuvių kultūros muziejuje Bronius Nainys skaitys paskaitą: „1939 m. Hitlerio - Stalino suokalbio anuliavimas - ar tai veiksny Lietuvos nepriklausomybei atkurti?“. Jo redaguojamas „Pasaulio lietuvis“ specialioje laidoje paskelbė didelį pluoštą dokumentų apie Hitlerio-Stalino suokalbį. Bronius Nainys yra įžymus išsvietęs veikėjas, buvęs JAV ir Pasaulio Bendruomenės pirmininkas. Po vakaronės bus vaišės.

x Lemonto bažnytinio choro repeticijos prasidės rugsėjo 27 d., trečiadienį, 7:30 val. vak. koplyčioje Lietuvių centre. Daugiau informacijos galima gauti pas choro vedėją Rasą Poskočienę tel. 257-7071.

x Arvydo Povilaicio su Mary Millard užsakai prieš moterystės sakramentą eina Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje Marquette Parke.

Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS
2649 W. 63 St., Chicago, IL 60629
Tel. - 776-5162
14300 S. Bell Rd., Lockport, IL 60441
Tel. 460-4866
Valandos pagal susitarimą

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. - 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Seštad. 9 v. r. iki 1 val. d.

ADVOKATAS Vytenis Lietuvninkas
2501 W. 69th Street
Chicago, IL 60629
Tel. 778-0800
Kasdien 9-6 val. vak.
Seštadieniais ir vakarais pagal susitarimą.

ADVOKATAS ALGIRDAS R. OSTIS
201 E. Ogden Ave., Ste. 18-2
Hinsdale, IL 60521
Tel. 616-983-4130
Valandos pagal susitarimą

Advokatas JONAS NAKAS
505 Pleasant St., Ste. 202-C
St. Joseph, MI 49085
Tel. 616-983-4130
Aptarnauja Union Pier, New Buffalo ir kt. pietvakarių Michigano lietuvis

x A. a. Nikodemus Kviklys, iškales Sibiro gulaguose 25 metus, mirė Utenoje, sulaukęs 87 metų amžiaus. Paliko nuliūdime dvi dukteris ir seserį Elena su šeimomis. Chicagoje gyvena jo jauniausias brolis, buvęs „Draugo“ redaktorius Bronius Kviklys su šeima. Palaidotas rugsėjo 24 d. Daugailiuose prie savo anksčiau mirusios žmonos Teofilės, tėvų ir kitų artimųjų.

x Ateitininkų Federacijos valdybos ir sąjungos atstovų posėdis įvyks spalio 1 d., sekmadienį, 3 val. po pietų Ateitininkų namuose Lemonte.

x Jaunučių ateitininkų susirinkimas bus spalio 1 d., sekmadienį, po 10:30 val. ryto šv. Mišių lietuvių misijoje Lemonte. Susirinkimas Ateitininkų namuose. Kviečiami nariai ir naujieji nariai susirinkime dalyvauti.

x Šv. Pranciškaus seserų rėmėjų seimas bus šį sekmadienį, spalio 1 d., Marijonų koplyčioje ir salėje. Šv. Mišios bus 11 val. ryto Marijonų koplyčioje. Pietūs bus salėje 12 val., o po to seimo posėdis. Visi nariai ir svečiai kviečiami dalyvauti.

x Jaunimo centro Moterų klubas pavašins skaniais blynais spalio 1 d., sekmadienį, Jaunimo centro kavinėje nuo 9 val. ryto. Visi kviečiami pusrūčiuose po šv. Mišių dalyvauti.

x Lietuvių Jaunimo sąjungos Chicago skyrius spalio 1 d., sekmadienį, turės susirinkimą 11:30 val. Seklyčioje. Po susirinkimo bus išvyka į Botanic Gardens, Glencoe, Ill. Norintieji susirinkime dalyvauti dėl maisto kiekio prašomi pranešti iš anksto. Taip pat prašomi iš anksto pranešti norintieji dalyvauti išvykoje Rasai Miliauskaitėi tel. 245-1672 dienos metu ir 523-6065 vakare.

x Ieškoma lietuvių priziūreiti vaikuti 5 dienas savaitėje ir kartu gyventi. Kreiptis: tel. 871-7510 nuo ryto iki 4 v. p.p. ir palikti savo tel. numerį. (sk)

x Parduodama elektrinė ligoonio lova ir važiuojama kėdė. Kreiptis, tel. 964-0803. (sk)

x Lietuvių Fondui vajuas proga aukojo: \$200 Feliksas ir Janina Bobinai, po \$100 Valentina Barulis, Janina Merkienė, Leokadija Packauskas, Jonas ir Vanda Prunskiai, Marija Remienė, Edvardas ir Zuzana Skiočiai, Danguolė Smith. Lietuvių Fondas visiems nuosirdžiai dėkoja ir prašo aukas siųsti ir spalio 21 d. vajuas pokyliui bilietus išgyti LF būstinėje - 3001 W. 59th St., Chicago, IL 60629. (sk)

x PATRIA parduotuvės pastato priekis buvo sugriautas automobilio nelaimėje, tačiau prekyba vyksta kasdieną. Čia rasite didelį pasirinkimą dovaninių prekių ir įvairių Lietuvoje vartoti tinkančių elektroninių ir kt. aparatų. Siunčiame prekes kargo į Lietuvą taip pat ir į kitus Amerikos miestus. PATRIA, 2638 W. 71 St., Chicago, IL, tel. 312-778-2100. (sk)

x JUOZAS BACEVIČIUS, namus parduoda greit. Įkainojimas - veltui. Skambinti Bell-Bace RE, tel. 778-2233. (sk)

x Greit parduodu vienos ir dviejų šeimų namus Chicagoje ir apylinkėse. Skambinkite RE/MAX FIRST, Rimas Stankus, tel. 361-5950 arba 636-6169. (sk)

x Arvydas Juozaitis, Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio seimo tarybos narys, yra atvykęs į Jungtines Amerikos Valstybes. Chicagoje A. Juozaitis viešės spalio 2-8 dienomis. Penktadienį, spalio 6 d., 7 val. v. Jaunimo centro didžiojoje salėje darys pranešimą Chicago lietuviams. Visi kviečiami.

x Vida ir Robertas Kosmonai, Lee's rūbų parduotuvės savininkai Evergreen Plazoje, kiekvienais metais praturtina Marijos Nekalto Prasišėjimo rėmėjų ruošiamą madų parodą savo salono nepaprastai gražiais ir įdomiais rūbais. Spalio 15 d. Jaunimo centre Lee's salono drabužius modeliuos Lisa Kosmonaitė-Beigienė, Rima Lizenytė-Sell ir Dalia Bartkienė.

x Ladas Tulaba, „Mano Dieve, vis arčiau Tavęs“ knyga jau išėjo iš spaudos. Tai religinių pasikaitymų knyga, paremta teologais ir asmenine patirtimi. Knyga turi 364 psl., gražiai išleista „Draugo“ spaustuveje. Platina ir „Draugo“ administracija.

x Vaikų šv. Mišios bus spalio 1 d. 9:30 val. ryto Lemonto lietuvių misijoje. Kviečiamos jaunos šeimos su vaikais šv. Mišiose dalyvauti.

x Albina Lipčienė, Putnam, Conn., R. Miliunas, Downers Grove, Ill., E. Sakalauskas, Ellicott City, Md., Joseph Bernot, Union, N.J., Alf. Leparskas, Warren, Mich., Vl. Matulionis, Cleveland, Ohio, Auksė Antanaitis, Chicago Ill., Andrew Senkus, Lake Worth, Fla., Albinas ir Gabrielė Dzirvonai, Chicago, Ill., Petras ir Elena Jokubkas, Chicago, Ill., R. Geidutytė, Hamilton, Kanada, gražino laimėjimų šakneles su 12 dol. auka. Labai dėkojame.

x Nuosirdžiai dėkojame Algirdui ir Vidai Keblinskam, paskolinusiems 10,000 dolerių be nuosimčių Pasaulio Lietuvių centrui steigti. PLC valdyba. (sk)

x LDK Birutės draugijos visuotinis narių susirinkimas įvyks spalio 1 d. 12 val. „Dainos“ restorano mažojoje salėje. Narės kviečiamos dalyvauti. (sk)

x Lietuva Parcel Service praneša, kad dirbame naujoje vietoje. Darbo val.: pirmad. 11 v. r. - 5 v. p.p., trečd. 1 v. p.p. - 6 v.v., ketvirt. 10 v. r. - 5 v. p.p., šešt. 10 v. r. - 3 v. p.p. Pagal susitarimą. Taip pat prekiaujame elektronikos dalykais tinkamais Lietuvoje. Siunčiame kargo grįžtantiems į Lietuvą. Nuo rugsėjo 10 d. vėl sumažėjo maitas elektronikos dalykams daugiau, negu per pusę; taip pat avalynė, medžiagos, paltams, kosmetikai. Kreiptis: Janina Juodvalkienė, 4108 S. Archer Ave., Chicago, IL, 60632, tel. 254-2817, namų 847-2614. (sk)

x Kargo visą laiką siunčiame į Vilnių arba į Maskvą praneša Romas Pukštys. Transpak, 2655 W. 69th St., Chicago, IL 60629, 1-312-436-7772. (sk)

x Darome nuotraukas pasams ir kitiems dokumentams, kurias galima tjuoau atsiumti. American Travel Service Bureau, 9727 S. Western Ave., Chicago, Ill. 60643. Tel. 238-9787. (sk)

x Lietuvoje pageidaujama kosmetika labai žemomis kainomis! Pvz. 12 spalvų mažiūnu 2 dol. Įvairus pasirinkimas. Transpak, 2655 W. 69 St., tel. 312-436-7772. (sk)

Redaguoja J. Placas. Medžiagą siūsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

Tėvynės ZVAIGŽDUTĖ

[Isteigtas Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicago skyriaus]

Piešė Arista Strungytė Marquette Parko lit. m-los 8 sk. mokinė.

BAIBOKĖLIS

Turiu šunį iš Baibokų. Jį aš kalbinu kaip moku: - Vingir eikš, vingir čia, Vingir vingir o čia čia...

Ei, Baibokai, Baibokėli, Baibokuti laidokėli! Vingir marš, vingir bėk, Vingir pievon paskubėk!

Greitai bėga man šunytis - Nei pralenkti jo, nei vyttis; Vingir sprikt, vingir strikt - Vingir teks man atsiliikt...

- Ei, Baibokai, Baibokėli, Nepabėgsi, laidokėli! Vingir trinkt, vingir trankt - Aš turiu tavę pralenkt!

Vingir vingir vingiruko, Baibokėlis jau nurūko: - Vingir aš, vingir štai! Vingir vingir ar matai?

- Ei, Baibokai, Baibokėli, Tai laimėjai, laidokėli! Vingir jau, vingir jau, Aš tavęs neprivijau... Leonardas Žitkevičius

BŪSIU ŽURNALISTĖ

Už dešimties metų aš būsiu baigusi žurnalistiką ir pasirašysiu gerą kontraktą su „National Geographic“ žurnalu, kuris mane siuntinės po visą pasaulį rinkti žinių ir aprašyti įdomiausias vietas ir įvykius. Jei bus galima, važiuosiu dažnai į Lietuvą kaip korespondentė ir pasauliui pranešiu, kas mūsų tėvynėje vyksta. Mano vyras bus gražus fotografas, kuris su manimi keliaus. Mudu gyvenime Steven'o Spielberg'o dvare, Californijoje.

Adriana Karkaitė, Toronto Maironio aukšt. lit. m-los 10 sk. mokinė Kanada. (Jubiliejinis metraštis)

VASARIO ŠEŠIOLIKTOSIOS GIMNAZIJA

Aš žinau, kad aš lankysiu Vasario Šešioliktosios gimnaziją ateinančiais metais. Mano sesuo Teresytė pernai ten buvo. Jai labai patiko, ji ragina ir mane ten vykti. Aš labai noriu, nes manau, kad lietuvių kalbą labai pagerinčiau. Tai yra labai svarbu, nes „be kalbos nėra tautos“. Mano draugai Petras ir Darius taip pat žada vykti. Aš savo gitarą su savim pasiimsiu. Mano manymu, visiems reikėtų ten vykti, nes yra labai didelis pergyvenimas kūni ir sielai.

Vincas Giedraitis, Los Angeles Šv. Kazimiero aukšt. lit. m-los mokinys (Jubiliejinis metraštis)

UŽKEIKTAS SKAPIŠKIO VARPAS

Yra eilėraščių apie varpą, kuris nuskendo ežere. Žmonės gabeno tą varpą per ežerą laivu. Kai kurie žmonės norėjo tą varpą iš ežero ištraukti, bet kiti neleido, nes Dievas nenori. Jei Dievas norėtų, jis pasakytų ir varpas būtų iškeltas. Kasmet per švento Lauryno šventę visi prisimindavo tą varpą ir kas jam atsitiko. Varpas ežere girdėjo kitus varpus skambant, jis jiems pavydėjo ir galvojo, gal kada nors ir jis skambės, kaip ir kiti varpai.

D. Memėnaitė, Detroito „Žiburio“ aukšt. lit. m-los mokinė („Žiburio spinduliai“)

PALYGINIMAI

Angis (gyvatė)

1) Skustuvas kaip angis (labai aštrus). 2) Ji turi liežuvį, kaip medu, o pati kaip angis (pikta, bloga).

Anglis

1) Kojos baltos kaip sniegas, o galva juoda kaip anglis (baravykai). 2) Baltas kaip anglis (pajuokiantis). 3) Jo juodos kaip anglis akys degė narumui ir su pasididžiavimu žiūrėjo aplinkui (iš Jono Biliūno raštų). 4) Šunies juodybė - kaip anglis! 5) Neišpasakytas jo veido juodis - kaip anglis. 6) Pjauna dobilus, kaip anglis dobilai tie juodi (labai geri) (partarė). 7) Stovi kaip ant karštų anglių (neramiai).

NE VIENODA KAINA

Kartą rusų diktatorius - komunistas atvyko į Angliją. Diplomatai lydimas išėjo pasivaikščioti į Londoną. Bevaikščiodamas, vienos krautuvės lange pamatė kiaulės galvą. Pagalvojo, kad reikia nusipirkti, nes žmona išvirs šaltienos. Iėjo į krautuvę visi: Chruščiovas, anglas ir amerikietis. Anglas ir amerikietis nieko nenorėjo pirkti, jėjo tik iš mandagumo. Chruščiovas paprašė, kad jam įpakuotų vieną kiaulės galvą. Angliui ir amerikiečiui buvo nepatogu nieko nepirkti, tad ir paprašė parduoti po vieną kiaulės galvą. Kai pardavėjas supakavo visiems po kiaulės galvą, pasakė kiek reikės mokėti. Kaina buvo nevienoda, nors visos kiaulės galvos buvo vienodos. Chruščiovas turėjo mokėti pigiausiai, o amerikietis brangiausiai. Tada anglas nuėjo pas pardavėją ir tyliai, niekam negirdint, paklausė, kodėl nevienoda kaina. Pardavėjas paaiškino: amerikiečio kiaulės galva yra su visais smegenimis, jūsu - su puse smegenų, o Chruščiovo galva visai be smegenų.

Gramatika: Pirmiau suskaidykite šiuos žodžius skiemėmis, paskiau reikšminėmis žodžių dalimis t.y. priešdėliu, šaknimi, priesaga, galūne. pvz.: pa-sa-ky-mas ir pa-sak-ym-as. Žodžiai: lenta, lentyna, palangė, skaitiniai, sąjunga, įrašas, knygelė, beržynas, nubėgti, nubėgo. Ne visi žodžiai turi visas reikšmines dalis, parašykite tik tas, kurias turi.

Žodynas: 1) Marti, 2) sutemo, 3) suspėti - išaušo, 4) išaušti - išaušo, 5) išnykti - išnyko, 6) prakeikti - prakeikė, 7) anga, 8) angina, 9) anyta, 10) anketa.

Gramatika: Pirmiau suskaidykite šiuos žodžius skiemėmis, paskiau reikšminėmis žodžių dalimis t.y. priešdėliu, šaknimi, priesaga, galūne. pvz.: pa-sa-ky-mas ir pa-sak-ym-as. Žodžiai: lenta, lentyna, palangė, skaitiniai, sąjunga, įrašas, knygelė, beržynas, nubėgti, nubėgo. Ne visi žodžiai turi visas reikšmines dalis, parašykite tik tas, kurias turi.

P.S. Šis vasaros konkurso darbas yra jau paskutinis. Kas dar nepradėjo ar nebaigė šio konkurso uždavinių spręsti, dar turi dvi savaites laiko. Visus sprendimus redaktorius turi gauti 1989 m. spalio 18 dieną. Jei kas negalėtų iki tos dienos užbaigti, tas svarbias prielaidas turi redaktoriui pranešti. Redaktorius gali atsižvelgti ir prailginti laiką gražinimui.

Laukas (balta kakta ar baltu anukiu) arklys per vartus žiūri. (Mėnulis).

Lėčiau, kaip angelas, puoliau, kaip velnias. (Sniegas arba lietus).

AVIS

(Konkursinė lietuvių liaudies pasaka)

Vienamė ūkyje buvo daug moterų: žmona, dukterys, marti. Tos moterys lauko darbus dirbo ir rugius su pjautuvais pjovė. Vieną šeštadienį visos išėjo rugių pjauti. Pjovė iki sutemos. Jau tamsu ir dar šeštadienio vakaras, dukros ir sako motinai: - Eime (eikime) namo! Motina sako: - Vaikeliai, neskubėkime, dar suspėsime. Dukterys jau supykusios sako: - Meskime (baikime) greičiau darbą!

Tada visos baigė darbą ir pradėjo eiti namo. Jau labai sutemo, vos tik kelią matė. Be eidamos sutiko avį. Motina sako: - Vaikeliai, sugaukime tą avį!

Dukterys atsiliepė: - Gaudykime! Jos pradėjo avį gaudyti ir gaudė per visą naktį. Kai tik pagauja, avis vėl nuo jų pabėga. Ir išaušo tą avį begaudant. Pagaliau avis išnyko ir vietojos atsirado ledokas (velnias). Dukterys ėmė pykti ant motinos, kodėl ji dukterų neklausė ir neįo anksčiau namo prieš sekmadienį. Ipykusios dukterys pasakė: - Kad tuos rugius, kuriuos pjovėme, perkūnas sudegintų!

Greitai, po tų žodžių, užėjo didelė audra. Perkūnas labai trankėsi ir nutrenkė tą dukterį, kuri rugius prakeikė. Motina labai galvėjo dukters ir taip pasakė: - Daugiau prieš šventą dieną nedirbime jokių darbų! Už tai mus Dievas nubaudė. (Seniau toks paprotys buvo, kad šeštadienio vakare anksčiau baigdavo darbus. Tą pasaką papasakojo Antolka Šelkevičienė 1896 m. iš Valkininkų).

Klausimai: 1) Kas visus darbus ūkyje dirbo? 2) Kaip ilgai jos šeštadienį dirbo? 3) Ką jos pamatė ir gaudė? 4) Kas paskiau atsitiko? 5) Ką viena dukterė pasakė ir kuo viskas baigėsi?

Žodynas: 1) Marti, 2) sutemo, 3) suspėti - išaušo, 4) išaušti - išaušo, 5) išnykti - išnyko, 6) prakeikti - prakeikė, 7) anga, 8) angina, 9) anyta, 10) anketa.

Gramatika: Pirmiau suskaidykite šiuos žodžius skiemėmis, paskiau reikšminėmis žodžių dalimis t.y. priešdėliu, šaknimi, priesaga, galūne. pvz.: pa-sa-ky-mas ir pa-sak-ym-as. Žodžiai: lenta, lentyna, palangė, skaitiniai, sąjunga, įrašas, knygelė, beržynas, nubėgti, nubėgo. Ne visi žodžiai turi visas reikšmines dalis, parašykite tik tas, kurias turi.

P.S. Šis vasaros konkurso darbas yra jau paskutinis. Kas dar nepradėjo ar nebaigė šio konkurso uždavinių spręsti, dar turi dvi savaites laiko. Visus sprendimus redaktorius turi gauti 1989 m. spalio 18 dieną. Jei kas negalėtų iki tos dienos užbaigti, tas svarbias prielaidas turi redaktoriui pranešti. Redaktorius gali atsižvelgti ir prailginti laiką gražinimui.

Laukas (balta kakta ar baltu anukiu) arklys per vartus žiūri. (Mėnulis).

Lėčiau, kaip angelas, puoliau, kaip velnias. (Sniegas arba lietus).

Laukas (balta kakta ar baltu anukiu) arklys per vartus žiūri. (Mėnulis).

Lėčiau, kaip angelas, puoliau, kaip velnias. (Sniegas arba lietus).

Laukas (balta kakta ar baltu anukiu) arklys per vartus žiūri. (Mėnulis).

Lėčiau, kaip angelas, puoliau, kaip velnias. (Sniegas arba lietus).

Lėčiau, kaip angelas, puoliau, kaip velnias. (Sniegas arba lietus).

Piešė Lina Grigaitytė